ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4129 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 27/9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1899 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 4 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԱԽԸՐ 1317 ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4129

درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Դ.ռ
» » » »	վեցամսեայ.	70 »
» » » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրք
» »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշւով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Կրթական նոր տարեշրջանը սկսաւ, ինչպէս ամէն տարի, յուսալից՝ սկըսեալ Կեդր. Վարժարանէն,—որ, պէտք մոռնայի ըսել, ազնիւ հոգածութեանց առարկայ եղած է այս օրերս,— մինչեւ յետին տարրական նախակրթարանը նորոգ ոգեւորութեամբ ձեռնարկած են վարուցանի, թէեւ անցեալ տարուան հունձքը տակաւին չկրցանք ցուցադրել՝ Շրջանաւարտից Քննիչ Յանձնաժողովին աստանդական հանգամանքին պատճառաւ, որ Բերայի բարձունքէն իջաւ գէջաւ մինչեւ Գում Գաբու, ի հեճուկս անշուշտ այս ինչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդին՝ որ Յանձնաժողովին տեսնելիք գործը ինք ուզած էր տեսնել կանխաւ, առանց անգամ մըն ալ Կազմական Կանոնագիրը տեսնել ուզելու, և մէկ մէկ վկայական մատակարարած էր հանդիսապէս իր շրջանաւարտներուն ... Փէշտըմալճեան Պատուելիի ժամանակին ոճովը խմբագրուած: Ըսենք նաեւ անցողակի՝ թէ Յանձնաժողովին այս տարուան հունձքը քանակի կողմէ կը հաւասարի հազիւ միւս Ուսուցչութեան ընտրելեաց Յանձնաժողովի հունձքին, այսինքն թէ մեր կրթական արտերէն այս տարի այնչափ միայն շրջանաւարտ քաղուած է՝ որչափ ուսուցիչ կամ ուսուցչուհի: Յառաջիկայ տարուան համար՝ առաջին տեսակ քանակը հիմակուընէ կը խոստանայ երկրորդ տեսակին քանակէն աւելի ըլլալ. վասն զի վերջապէս Իւսկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանն ալ շրջանաւարտ հասունցնելու պայմանագիր մը կնքուած է Ուսում. Խորհրդի հետ, երաշխաւորութեամբ երկսեռ վարժարանին Հոգաբարձութեան՝ որ այս տարի միջանկարաշխութեան հանդէսով մը խորհած էր դարմանել կրթական հունձքի պակասութիւնը:

* * *

Զմիւռնիոյ դպրոցական նորաթեք ծրագրէն տակաւին ոչ մէկ լուր, ոչ մէկ բարբառ, ոչ մէկ շշուկ: Կ'ենթադրենք թէ Գարամթաշի քահանային,—որ հիմակուան կաթողիկոսներու չափ ազդեցութիւն ունի, կ'ըսեն, իր թեմին մէջ,—խառնամառն գործը, մեր Նշան. Ժողովին մէջ անգամ արձագանգ գտած, բաւական բան կը խլէ Առաջնորդարանի զբաղմանց ժամերէն. բայց յամենայն դէպս Զմիւռնիոյ Առաջնորդութիւնը քիչ մը խորթ զաւկի պէս կը վերաբերուի —ռուսահայ ոճով— Ազգ. Պատրիարքարանի հետ, որ սակայն հօրուի մը անսիրելութիւնը ցոյց տուած չէ երբեք իր այդ պատուական թեմին հանդէպ: Չի կարծուիր սակայն թէ, ցրտութիւն յառաջ եկած ըլլայ Պատրիարքարանի և Առաջնորդարանի մէջտեղ, մինչեւ այն աստիճան՝ որ զուտ կրթական գործի մը համար կեդրոնէն պահանջուած հարցումը, Ուսում. Խորհրդի դիւանէն ուղղեալ, անպատասխանի մնայ Գաւառ. Վարչութենէն, գոնէ մինչեւ վերջին շաբաթ իրիկուն:

Թուի թէ ապակեդրոնացման սկզբունքը իր բանաւոր ծաւալին կամ ընդարձակութեան մէջ ըմբռնուած չէ Առաջնորդարանի սեմէն ներս, և ամէն վարչական ժողով կամ խորհուրդ՝ որ կը գումարուի այն մարմարակուռ շէնքին մէջ, ինքն իրեն արձագանգ կու տայ և կ'առնէ: Դէթ ամէն դպրոցաշէն խորհուրդ արձագանգ գտնէր Մեսրոպեան և Հռիփսիմեան վարժարաններուն մէջ, որոնց նորագոյն բարեկարգութեանց մասին դեռ հիւթալից բան մը չկըրցանք քաղել Զմիւռնիական թղթակցութիւններէն, թէեւ դպրոցական նոր տարեշրջանը տասնօրդ մը տուած ըլլայ արդէն անցեալին: Զգուշանալով լրբութենէ, որ գիտենք թէ Զմիւռնիական առաքինութեանց գըլխաւորը չէ, չպիտի վարանիմ ըսել թէ տակաւին ... շատ թուզեր ու չամիչներ պիտի հասուննան և առօք փառօք պիտի երեւին շքեղ քաղաքին վրայ, մինչեւ որ կարենայ հասուննալ սա գաղափարը. թէ Զմիւռնիոյ հայութեան յառաջդիմութիւնը իր դպրոցներուն բարեկարգութենէն կախում ունի միայն, գոնէ տարրական նախակրթութեան մը կանոնաւոր աւանդումէն նոր սերունդին, և ոչ թէ թուզին ու չամիչին քանակէն կամ որակէն, Առաջնորդներու փառաւոր ընդունելութենէն, պուղեալ շեշտերով արտասանուած ճառերէն, Գարամթաշի քահանային փորձութիւններէն, Նպաստից Յանձնաժողովին յանձնարարութեան անանկ չոր ու ցամաք պատասխաններ տալէն, և կամ Ուսում. Խորհրդին հարցմանց ամենեւին պատասխան չտալէն: — Ինչ, մի թէ Ուսում. Խորհուրդը կը վախնա՞յ պատասխան չառնելէ. անիկա իր երեք տարուան կեանքին մէջ ... երեք հարիւրէ աւելի հարցումներու պատասխան չէ առած մեր այս կողմի Թաղ. Խորհուրդներէն. իր շրջաբերականներուն հարիւրէն ինըսունըհինգին ո՛ւր մնացած ըլլալը չէ հասկցած և չ'ուզեր ալ հասկնալ. ինչ փոյթ իրեն թէ ո՛ւր կ'երթան իր ջուրերը, կը խորհի անիկա բանաստեղծին պէս, թէեւ բանաստեղծ անգամ չունենայ իր մէջ, որ թերեւս աւելի ազուոր մխիթարութիւններ պիտի կարենար գտնել... Նոյն իսկ Զմիւռնիոյ Առաջնորդարանին լռութիւնը մարսել տալու համար Ուսում. Խորհրդին արժանապատուութեան:

* * *

Բայց թողլով Զմիւռնիոյ Վարչութիւնը իր ուռճմանց մէջ և Ուսում. Խորհուրդը իր շրջաբերականներուն հետ, կ'արժէ ի նկատ առնել Սամսոնի կրթական եռանդն ու գործունէութիւնը, որ աւելի շեշտուած ոգեւորութիւն մը ստացած է արդի Առաջն. Տեղապահին օրով՝ Տ. Գնէլ վարդապետ, վախճանը բարի՛, աղէկ սկսաւ իր պաշտօնավարութեան: Հետզհետէ ստացուած տեղեկութիւններ՝ քաղաքին մէջ շէնք շնորհք նախակրթարան մը պահելու պահպանելու հնարաւորութիւնը կ'ապացուցանեն: Կ'երեւայ թէ Սամսոն, չուզելով հետեւիլ Ամասիոյ օրինակին,—որ իր եկեղեցական բարեկարգութիւնը դաշնակահարութեամբ սկսած էր, Նորընտիր Տ. Վանրեան Տեղապահին ժամանումէն առաջ,—իր ուսումնական բարւոքումը խորհած է դպրոցէն սկսիլ, մանաւանդ որ եկեղեցին ալ շատ հին է և յարմար չպիտի ըլլար դաշնակի պէս նորութեանց: Երկսեռ վարժարանին բարւոք ուղղութիւն մը տալէ յետոյ կրթական Ծրագրին հետեւողութեամբ, կը սպասուի Նորակարգ Տեղապահէն մղում տալ փութով եկեղեցւոյ նորոգութեան կամ շինութեան գործին, որուն համար հազար ոսկւոյ չափ հանգանակուած ըլլալը լսուած է անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր:

Իսկ Ամասիոյ եկեղեցւոյն դաշնակահարութեան դառնալով, որ իրաւամբ զարմանքը գրաւած էր Տեղապահ Տ. Արիստակէս վարդապետին, կրնար մտածուիլ թէ տեղական խըղճմտանքին չափ հաճելի չպիտի ըլլար եկեղեցասէրներու ճաշակին, եթէ երբեք դաշնակը երգեհոնին հետ չփոխելու ձախողութիւն մը տեղի ունեցած չէ Ամասիոյ կամ Մարզուանի մէջ, իբրեւ հետեւանք վարդապետական կամ վանահայրական չփոթութեանց, որոնց ներդաշնակութիւնը... դաշնակի պէս ախորժելի չէր հնչած Պոլսական ականջներու, ոչ իսկ գեղջուկ թմբուկի չափ, եթէ ճշմարիտը կ'ուզեն ըսել Ամասիոյ դաշնակասէրները:

ԱՐԷՏ

ԱՐՁԱԿ ՔԵՐԹՈՒԱԾՆԵՐ

ԻՆՉՈ՞Ւ ՉԵՍ ՍԻՐԵՐ

Մեղկութիւննե՛ր, մեղկութիւննե՛ր:

Լերան բարձրերը, խիտ անտառի մը համասփռ մէկ խորշը, ուր օդ չի բանիր: Բացակայի սենեակ, մենութենէն խոնջած:

Դողջութիւն մը որ յանկարծ կը թմրեցնէ մարմինը:

Շնկոցները կը գիրկընդխառնուին ստուերներու հետ: Եւ մեղկութիւններ կը թափթփին սաղարթներէն:

Կարծես թէ անտառին մէջ տօն կայ: Ճիւղերը կը դադրին բզզալէ: Սիւք մը, փուռի մը բաց դրնէն ցայտող տաքութեամբ, կը տարածուի ծառերուն մէջ՝ որոնք հեշտօրէն կը ցնցուին:

Տպաւորութիւն մը որ կը նմանի հարսը առագաստ առաջնորդող առաջին սարսուռին:

* * *

Օդանոյշներ կը ոլորին վայրի ծաղիկներուն սրտին մէջ. և մանր ու պարզ բաներու մեծութիւնը վիթխարի նշանակութեամբ մը կ'արտայայտուի անտառին սարսափներուն մէջտեղ:

Երեւոյթներ, որոնք կը պսպղան արեւին ցոլացմունքէն, գոգցես ժանեակներ, դրասանգներ, ծոպեր, երկինքէն թափած, կանաչ, սեւ, մանիշակագոյն: Լըքուած խորշ մը, վայրագ ու գեղեցիկ, կոյսի մը պէս, որ ոչ սիրած է և ոչ ալ սիրուա՛ծ, սիրուած:

Սիրոյ այն՛ տեղը...:

Ու մեղկութիւններու ամէնէն դառնը ու հիւանդագինը՝ գոհողութիւնը սիրոյ մէջ. կը խորհիմ անոր ու, գաղտնիքիս գերեզմանը, կը վախնամ խոստովանելու ցաւս նոյն իսկ տժգունամոյլ ու խարտեաշ հաճանզներուն, որոնք անուշ են և սուրբ՝ նիրհող մանկամարդին նման:

Ո՛վ հսկայաձիգ ծառեր, որ երկինքին կը նայիք և տերեւներ որ կու լաք գլխիս վրայ, կը սիրեմ ձեզ ու կը ցանկամ ձեզի:

* * *

Իմ տրտմաթախիծ լռութեանս մէջ, ձեռքեր զոր բիւր անգամ համբուրեցի, ձեռքեր՝ որոնք թաց են տակաւին արցունքներովս, կը բաշխեն նշոյլի մշուշի մը մէջէն հմայքները սիրոյ խոստումին:

Ու անտառին ծառերը, որ յաւերժաբար կը սիրեն, վազող առուակին անոսր ու արծաթ ջուրերու մէջ, ինչպէս սլքտացող թռիչներու և չորցած տերեւի ծածկոյներուն վրայ, մինչեւ հոգիիս խորը կը հասցնեն մեղկութիւնները:

Ծաղկի բոյրը և ծաղկի թոյրը ունին սասնք:

Կարծես գեղեցկութիւններ են որ կ'արթըննան, գրեթէ մոռցուած, այլեւս հեռաւոր, գիրքի մը էջերուն մէջ պահուած ծաղիկներ որոնք կը յիշեն:

Համա՛կ համբոյր մը, համանուագ մը երկայն ու անյագ համբոյրներու, որ փոխնիփոխ կը սողէ իմ շուրջս:

* * *

Եւ դուն, գիտեմ, չես սիրեր զիս, դուն որ գեղեցիկ ես սիրելու համար:

Օր մը, առաջին անգամ որ քեզ տեսայ, ո՛վ շուշաններու էն ճերմակը և էն գողտրիկը, ըսի քեզի իմ սէրս, իմ բոլոր սէրս՝ զոր ոչ մէկ քերթուած երգեց տակաւին:

Իսկ դուն կարմրեցար ու մարդ եղար, վարդերուն էն փափուկը և էն խանդոտը:

Հաւատքը Սիրոյ փոխուեցաւ:

Հոգիս աչքերդ մօտ երազեց յաւէտ, աչքերդ՝ որուն թոյնը էն վսեմ ցնորքներով գինովցուց զիս: Ինչո՞ւ սթափեցայ:

Քանի որ չես սիրեր զիս:

Չես սիրեր, մինչդեռ քու հրապոյներովդ միայն զարդարուած է ներշնչումս:

Վերջին երգ մը ունիմ դեռ:

Բուկդ է ան:

Մտիկ ըրէ՛:

* * *

Ինչո՞ւ չես սիրեր զիս...:

Աչքերդ, երկնային փիրուզակ, անուրջի բիւրեղ, որ կ'օրրեն իմ՝ նոյն իսկ ճգնաժամու մէջ, ուրեմն ստուերով և պարապո՞վ լեցուն են:

Կարելի՞ բան է ասիկա: Չեմ հաւատար:

Ու աւելի կը սիրեմ քեզ, որովհետեւ չես սիրեր զիս:

Նարկիս մըն եմ, քանի որ սիրտս քեզի համար կը թրթռայ. ինչ որ կը տեսնեմ, ինչ որ կը լսեմ, ինչ որ կը զգամ, քուկդ է, քեզ է, քեզմով է միայն. ու սէրդ գեղեցիկ կ'ընէ զիս:

Դալարներու արտաշնչած ժահրայրէն կը նուաղիմ՝ քու երազիդ ծոցը: Եթէ նորէն արթննամ, պիտի կոտրտեմ քնարս:

Մուսըլին հագած ուրուականդ կը պարէ կիսափակ աչքիս առջեւ: Ո՛վ սրբանքի սպիտակ խորհուրդ: Երջանկութեա՞ն պատանք:

Ու մեղկութիւնները կու լան և կը շիջանին:

Իրիկունը հաճոյքի դուռները կը բանայ: Իմ սիրոյ ցաւս զիս կը կանչէ:

* * *

Ինչո՞ւ չես սիրեր զիս:

ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷԶԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Գերմանացի ճարտարագէտներու ժամանումը.—Մր. Ֆրանքի գտած ածուխին նախափորձը.—Գաբրիէլ Ներշապուհ.—Միսիոնար Մր. Չէմպըրսի վերադարձը եւ Բողոքականաց կրթական վիճակը.—Նշանաւոր տատակեր մը:

ԱՏԱՆԱ, 20 Սեպտ.

Սեպտ. 13/25ին հոս հասան վեց գերմանացի ճարտարագէտներ՝ իրենց հետեւորդներով և գործիքներով: Ասոնք իրենց ութնամեայ ուղեւորութեան միջոցին, որ պիտի կատարուի մինչեւ Գերմանիկ և շրջակաները, մանրազնին ուսումնասիրութիւններ պիտի ընեն հողագործական կայաններու մէջ ըլլալիք ճիւղաւորումներու մասին: Փոքր Ասիոյ բերքերու Եգիպտոսը համարուող Ատանան առեւտրական տեսակէտով մեծ ուշադրութիւն գրաւած է: Իւրեկիլ կոչուող բերքերու կեդրոնը եթէ ճիւղ մը նետուի օժանդակութիւններով, այն ատեն տեղւոյս բերքին մեծ մասին փոխադրութիւնը դիւրաւ ձեռք ձգելու գաղտնիքը գտնուած կ'ըլլայ, ջնջելով գետային բազմավտանգ փոխադրութեան սովորութիւնն եւս յօգուտ հողագործներու և վաճառականներու: Մէկ կողմէ այն նշանակելի պարագան, միւս կողմէ անհաշիւ այգիներու խաղողին սպառումը գծին ամբողջ ուղղութեանը վրայ, (վասն զի տեղւոյս նոյն բերքը 3 ամսոյ չափ առաջ կը հասնի Գերմանիկէն և շրջականերէն) երկրին տնտեսականապէս մեծ փայլ ու մղում մը պիտի կարենան տալ փոխադարձ շահու վայելումով:

—Ասկէ առաջ ծանուցած էի գերմանացի Մր. Ֆրանքի գտած հարուստ ածխահանքին յաջողութիւնը. մէկ քանի օր առաջ տեղւոյս գործարաններէն մէկին մէջ յիշեալ ածուխի փորձը կատարուելով լաւ արդիւնք տուաւ: Արդէն յիշեալ խուզարկուն մաս մը Գերմանիա ղրկած և գիտական փորձերով ալ հաստատած էր որ սոյն ածուխին 100ին 90ը քարպօնիում կը պարունակէ, մինչդեռ Գարտիֆը 100ին 75 միայն. այս պատճառաւ անպատմելի ուրախութիւն ունի Մր. Ֆրանք: Տեղային գործարանատէրերը կը մտածեն կարեւոր յանձնարարութիւններ ընել, սակայն ձմեռը մօտալուտ է և փոխադրութիւնը դեռ դժուարին ճամբու վրայ: Լամբրոնէն դէպի Տարսոն երկաթուղւոյ փոքր գիծ մը ձգել մտադիր է Մր. Ֆրանք, եթէ կարեւոր ապսպրանքներ առնէ դրսէն: Գինը 40 շիլինէն բաւական պակաս պիտի կրնայ տալ. Գարտիֆը 46 շիլինով կը ստանան տեղւոյս գործարանատէրերը, ինչ որ մեծ և զգալի տարբերութիւն մըն է այդքան ահագին սպառումներու համար: Մր. Ֆրանքի աշխատութիւնը ապագային պիտի պսակուի, երբ հարթուին փոխադրութեան դժուարութիւնները:

—Տեղւոյս ազգ. վարժարանին Հոգաբարձութիւնը պաշտօնի կոչած է ծերունի Գաբրիէլ Ներշապուհը: Բաղդը ընդերկար քաշքշելով՝ վերջապէս գաւառական անկիւն մը նետած է սոյն վաղածանօթ թուաբանը՝ որ հակառակ իր տարիքին՝ դեռ կրնայ օգտակար ըլլալ ազգային մանկտւոյն: Գաբրիէլ Ներշապուհ իր երկու աղջիկները ամուսնացնելու հաճոյքն ալ ունեցաւ վերջին օրերս:

—Բողոքական եղբարց ներկայ տարուան կրթական վիճակը շատ ողորմելի է. ասոր պատճառը նիւթական անբարւոք կացութեա՞ն թէ ջանքի և ձեռնհասութեան պակասութեան վերագրենք. որքան առջինը ճիշդ, նոյնքան ալ վերջինը ճշմարտութենէ հեռու չենք կարծեր: Բողոքական հասարակութիւնը մեզմէ աւելի հարկատու է իր եկեղեցիին, մասամբ վարժուած ըլլալով Ազգ. տուրքի զոր կը վճարէ յօժարութեամբ աղքատ կամ հարուստ: Մր. Չէմպըրս որ նոր վերադարձաւ, անշուշտ նոր թափով մը ձեռք կ'առնէ այս իրենց համար կենսական խնդիրը: Միսիոնարական նպաստը յորմէհետէ դադրեցաւ Բողոքականաց գանձանակը մտնելէ, կարծես թէ թուլացումն և ձեռնածուլութիւն մը յառաջ բերաւ իրենց վրայ:

— Այս տեղեկութիւններուն, քանի մը տող ալ ժամանցի բաժին խառնելու կը մղուիմ, եզական տիպարի մը վրայ խօսելու համար: Շատակերներու աւագագոյնը թերեւս պիտի ներկայացնեմ Արեւելքի ընթերցողներուն, գծելով անոր կեանքէն մէկ քանի հետաքրքրական մասեր: Դիվօն արհեստով մեքենագործ, վտիտ կազմով երկայնահասակ 40ի մօտ մարդ մըն է բնիկ Խարբերդցի. գրեթէ մարմնով ամբողջ ստամոքս է: Օր մը իր տէրը որ տակաւին ամփոփ գաղափար մը չէր գոյացուցեր Դիվօյի շատակերութեան մասին՝ կ'ուզէ փոքրիկ նախափորձով մը ճանչնալ զայն: Պողաչա վաճառող մը այդ միջոցին հոն ներկայ էր. Դիվօն առօք փառօք կը կանչեն և քանի՛ հատ ուտելու ախորժակ ունենալը կը հարցնեն. Դիվօն «35 զոյգ» կը պատասխանէ, 5 ալ յաւելուածական վերադիրք մը կ'ունենայ ի վերջոյ, և կը սկսի լափլփել. բոլոր ներկաները բուռն հետաքրքրութեամբ կը հետեւէին սովեալ Դիվօյի շարժումներուն: Աւելորդ է ըսել որ էն շատակեր մարդ մը այս չափքարով շինուած իւղոտ պատառէն 4-5 հատ հազիւ կրնայ ուտել: Դիվօն կէս ժամուան մէջ ափսէին յատակը պարպած էր առանց տեղէն թիզ մը շարժելու կամ փոքրիկ անհանգստութիւն մը ունենալու:

Օր մը Դիվօն այգիէն 2 կողով խաղող կը բեռցնէ իր էշուկին (ընդ ամէնը 15 պաթման) քաղաքը տանելով վաճառելու համար: Ճամբան ախորժակը կը բացուի— գոցուիլ արդէն չի գիտեր — և կը սկսի ճիւ մը, ողկոյզ մը խորելով թեթեւ նախաճաշ մը ընել. խեղճը իր անյագ ախորժակին այնքան անձնատուր կ'ըլլայ որ քաղաքին մօտենալուն՝ զոյգ մը կողովները արդէն պարպուած կը գտնէ:

Ուրիշ օր մը Դիվօն այգի կը տանին խաղող ժողվելու համար. իր ընկերներուն հաճոյք մը պատճառելու նպատակաւ հետեւեալ խաղը կ'ընէ. իրեն տրուած պարանը (որթատունկերու շար մը) փոխանակ ժողվելով միւս մշակներուն պէս կողովներու մէջ դնելու, կը ժողվէ և կը լափէ. 2—3 շար կը դառնան և միւսները կը փութան պարպել իրենց լիք կողովները. երբ այգիին տէրը Դիվօյին կը մօտենայ իրողութիւնը հասկնալու համար՝ ապշած կը մնայ այս անհաւատալի տեսարանին հանդէպ:

Ութը հատ օխանոց նկանակ և 1 օխա հրուշակ կ'ուտէ ամենայն դիւրութեամբ: 1 գառնուկ 2 օխա հաց և անուշեղէն ոչինչ բաներ են իրեն համար:

Իր անունը իբրեւ բազմակեր՝ անուանի է այս կողմերը, երբ ուրիշի քսակէն ուտէ: Իսկ երբ սակաւակեր անուանի է՝... երբ իր քսակէն ուտէ:

ԴԻՏՈՂ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն ուրբաթ օրուան թուականով.

Պաշտօնական Ջեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ պահեստի մաս մը զօրքեր զէնքի տակ կոչուած են Հոկտ. 15ի օրուան համար:

— Նիւքէսլէն (Նաթալ) կը հեռագրեն Սթանտարտի թէ Պոէրները մինչեւ Չարլսթաունի շուրջը մօտեցած են:

— Թայմզ կ'իմանայ Բրէթորիայէն թէ Թրանսվալի մէջ կը յայտարարեն որ Բարեյուսոյ Գլուխին նախարարապետ Պ. Շրէյնէրի և ապստամբաց տեղացիներու պետ Պ. Հոֆմէյէրի մօտերս հոն ժամանելու մասին տեղեկութիւն չի կայ:

— Ուրբաթ օրը Սաութհամբթընէն նոր զօրախումբեր շոգենաւ նստան, հարաւային Ափրիկէ երթալու համար: Ատոնց սպաներուն հետ կայ նաեւ Թագուհիին Թոռը՝ Շլէզվիգ-Հոլշթայնի Քրիսթիան Իշխանը:

— Ազատական կուսակցութենէն Սըր Հէնրի Քէմպպէլ Պէննըրմէն, որ պատերազմական նախորդ նախարարն է, Մայտըսթընի մէջ անցեալ օր ճառ մը խօսեցաւ Թրանսվալի վրայ: Ըսաւ թէ Անգլիա իբրեւ գերիշխան պետութիւն չէ որ առաջարկութիւններ ըրած է, այլ միջազգային իրաւունքի և հարաւային Ափրիկէի բարեկեցութեանը մասին իր ունեցած պատասխանատուութեանը տեսակէտով: Տէվընշայրի դուքսին և Ներքին գործոց Նախարար Պ. Ռիտչիի ճառերը, յաւելուց, այնպիսի ապահովութիւններ կը պարունակէին, որոնք պէտք է Թրանսվալի մէջ փարատեն այն կասկածը թէ Անգլիա ուզած ըլլայ անոր անկախութեան հարուած մը տալ. նաեւ պէտք է ապագայ բանակցութեանց ճամբան պատրաստեն:

— Անգլիոյ «Ազգային Ազատական Միութիւնը» որոշում մը ընդունած թէ հարաւային Ափրիկէի սպառնալից կացութիւնը չադարանար՝ Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ եղած վէճերով և թէ Լորտ Սոլզպէրի պատասխանատու է՝ խաղաղութեան պահպանման միտող բանակցութեանց շարունակութեանը:

— Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը Խորհրդարանէն ութ միլիոն անգլիական ոսկիի վարկ մը պիտի ուզէ պատերազմի ծախքերուն համար: Ելմտական նախարարը արդէն երեք միլիոն ոսկի ծախսած է: Հարաւային Ափրիկէ գտնուող անգլիական զօրքերուն թիւը 40,000ը կ'անցնի:

—Բրէթորիայէն ուրբաթ օրուան հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ դէպի սահմանագլուխ զինուորական առաքումը առայժմ դադրած է: Քրիւկէր նախագահը, տեսակցութեան մը միջոցին, խօսելով այն լուրին վրայ թէ Պոէրները անգլիական հողը արշաւած են, յայտարարեց թէ Թրանսվալ մտադիր չէ յարձակողականի դիմել, որչափ ատեն որ չպարտաւորուի Անգլիոյ պատերազմասէր ընթացքէն:

—Բէթթաունէն նոյն թուական հեռագիր մը նայելով, Վոլքսրուսթի մէջ Պոէրներու ընդհանուր հրամանատար Ժուպէր զօրավարը և հրամանատարները ժողով մը գումարելով կացութեան վրայ խորհրդակցութիւն մը կատարեր են, առանց որոշում մը յանգելու. բայց սա կէտին վրայ համաձայներ են թէ Պոէրները տակաւին պէտք չէ յառաջանան: Վոլքսրուսթէն ուրիշ հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ թէ Պոէրները ուրբաթ օրը իրենց բանակատեղը յառաջացուցեր են մինչեւ այն կէտը որ Նաթալի սահմանագլուխին անկիւնը կը կազմէ:

—Կը հաստատուի այն լուրը թէ անգլիական զինուորները թողած են Նիւքէսլը:

—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին անդամներէն Պ. Բէյրք հեռագրով Բրէթորիա հաղորդեր է Տէվընշայրի դուքսին ճառին այն մասերը որոնք կը վերաբերին խաղաղասէր կարգադրութեան մը: Թրանսվալի կառավարութիւնը պատասխաներ է թէ գոհութեամբ կ'իմանայ որ զօրաւոր ազդեցութիւններ ի գործ կը դրուին՝ հաշտարար կարգադրութեան մը համար: Թրանսվալի կառավարութիւնը նկատելով որ իր նախորդ առաջարկութիւնները մերժուած են, նոր առաջարկութիւններ պիտի չկրնայ ներկայացնել:

—Լոնտոնէն անցեալ երկուշաբթի թուականով կը գրեն Մաքէնի.

«Դիւանագիտական յարաբերութիւնները տակաւին չխզուած, հեռագրական հաղորդակցութիւնները նորէն ընդհատուեցան, այս անգամ բոլորովին՝ Թրանսվալի և Անգլիոյ միջեւ: Այսօր ո՛չ Բրէթորիայէն հեռագիր եկաւ և ոչ ալ Յոհաննէսպուրկէն: Տուրպանի և Բրէթորիայի միջեւ եղած հեռագրական թելը թէեւ նորոգուած չէ, սակայն Բրէթորիա-Բարեյուսոյ Գլուխի թելը մինչեւ երէկ շատ աղէկ կը բանէր. և որովհետեւ այսօր յանկարծակի կեցաւ, կարելի է ենթադրել թէ Պոէրները դադրեցուցած ըլլան զայն: Թէև Թրանսվալէն թարմ լուրեր առնուած չեն, սակայն միւս կողմէ այսօր ամբողջ օրը վտանգաւոր լուրեր շրջեցան: Նախ ըսուեցաւ թէ Խորհրդարանը հոկտ. 17ին (Ն. Տ.) պիտի գումարուի. այս լուրը կէս-պաշտօնապէս միայն հաստատուեցաւ: Յետոյ լուր ելաւ թէ Թրանսվալի անգլիական զօրքերուն ընդհանուր հրամանատար Սըր Ռէտվըրս Պուլլէր ուրբաթ օրը Բարեյուսոյ Գլուխը պիտի ուղեւորի և թէ Պրիմէր Քեսըլ շոգենաւով ճամբայ պիտի ելլէ, սակայն այդ շոգենաւին պատկանած Ընկերութիւնը յայտարարեց թէ տեղեկութիւն չունի և թէ զօրավարը տոմսակ չէ առած: Քիչ ետքը զրոյց մը կը շրջէր թէ Քրիւկէր նախագահը պատասխանած է Պ. Չէմպըլէնի սեպտ. 22 թուական հեռագրին և թէ այդ պատասխանը, առջի գիշերը, Լոնտոն հասած է հեռագրական թելերը տակաւին չաւրուած: Գաղթային պաշտօնարանին մէջ, ուր Պ. Չէմպըլէն խօսիլ և պատժի սպառնալիքով արգիլած է ո և է հաղորդակցութիւն մամուլին հետ, կարելի չեղաւ ամենափոքր տեղեկութիւն մը առնել. սակայն հեռագրական գործակալութիւնները այս իրիկուն պաշտօնապէս ծանուցին թէ ո և է պատասխան մը չէ առնուած և թէ գաղթային պաշտօնարանը այլեւս պատասխան չի սպասեր»:

—Ո՞վ ըսաւ թէ Թրանսվալի տագնապը գործերուն պիտի վնասէ, առեւտուըը պիտի ջլատէ և ճարտարագործութիւնը պիտի կործանէ։ Գոնէ մէկը կայ որ այդ խնդրին հետեւանքով սատկ և անուն շահեցաւ։ Այդ մարդն է Պ. Կորտոն որ Լոնտոնի Բարնսպի փողոցը կը բնակի։ Պ. Կորտոն՝ ֆրանսական, գերմանական, պէլճիական, զուիցերիական ու հոլանտական լրագիրներուն մէջ սա ծանուցումը հրատարակել տուաւ.

«Անգլիոյ կառավարութիւնը մարդերու պէտք ունի Թրանսվալ ղրկելու համար։ Ասոնք պէտք է քաջասիրտ ըլլան, լաւ նշան առնող և աղէկ ձի հեծնող։ Ամսական ռոճիկ անգլիական ոսկի պիտի տրուի։ Գրել անմիջապէս առ Պ. Կորտոն, Բարնսպի փողոց, Լոնտոն։ Կցել հինգ ֆրանքնոց մանտա-բոսթ մը մուտքի և ուրիշ ծախքերու համար։»

Քառասունութ ժամ չանցած՝ նամակները սկսան տեղալ, այնչափ որ ութ օրուան մէջ Պ. Կորտոն երկու հազարէ աւելի նամակ ստացաւ, ամէնքն ալ հինգական ֆրանքնոց մանտա-բոսթերով։ Լուրը ամէն կողմ տարածուած էր և տեղական իշխանութիւնները գացած էին շնորհաւորելու Պ. Կորտոնի «ազգասիրութեանը», մինչդեռ Պ. Կորտոն դրամները գրպանելով կծիկը դրած էր։

—Զուիցերիոյ խաղաղութեան միջազգային գրասենեակին հրաւէրով կատարուած գումարման մը մէջ, ուր խաղաղութեան քառասուն ընկերակցութիւններ պատգամաւորներ ղրկած էին, տրուած որոշման համաձայն հեռագիրներ ղրկուեցան Անգլիոյ թագուհիին, նախագահութեան և Քրիւկէր նախագահին։ Լորտ Սոլզպըրի պատասխանելով սա հեռագիրը ուղղեց. «Ն. Վեհափառութիւնը պաշտօն յանձնած է ինծի՝ յայտարարել թէ ձեր հեռագիրը ստացուած է»։ Բրէթորիայէն ալ Պ. Քրիւկէր հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Զուիցերիա. «Շնորհակալ եմ ձեր հեռագրին համար։ Միշտ ըղձած ենք որ չէզոք տէրութեան մը կողմէ իրաւարարութիւն ըլլայ, և ուրիշ բանի չենք բաղձար»։

—Երեքշաբթի օրը գումարուելիք Անգլիոյ նախարարական Խորհուրդը տեղի չունեցաւ։ Անոր տեղ գաղթային պաշտօնատան մէջ երկար խորհրդակցութիւն մը կատարեցին գաղթային նախարար Պ. Չէմպըրլէն, ծովային նախարար Պ. Կոշըն և պատերազմական նախարար Լորտ Լանստաուն։ Նորէն Նախարարաց Խորհուրդ պիտի չգումարուի և Պ. Քրիւկէրի ուղղուելիք պատասխանը առանց խորհրդակցութեան պիտի ղրկուի, որովհետեւ նախարարները համաձայնած են անոր պարունակութեանը մասին։

—Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ ընդդիմադիրները պիտի չքուէարկեն կառավարութեան ուզած վարկը՝ պատերազմի ծախքերուն համար։

—Իռլանտայի ու Պելֆասթի հրացանաձիգներու երկրորդ վաշտը հրաման ստացաւ անմիջապէս Հարաւային Ափրիկէ ուղեւորելու համար։ Նոյնպէս Տուվրի Թնդանօթաձիգ զօրքերու մէկ գումարտակը։ Սկովտիայի զօրագունդերն ալ հրաման ստացան պատրաստ ըլլալ՝ առաջին հրամանին մեկնելու։

—Լուր կայ թէ Քրիւկէր նախագահը, Պ. Չէմպըրլէնի սեպտ. 22 թուական հեռագրին պատասխանելու համար՝ կը սպասէ Անգլիոյ կողմէ ղրկուելիք հեռագրին որ Նախարարաց Խորհուրդին մէջ որոշուած է։ Թրանսվալ իր պատասխանին մէջ պիտի բողոքէ անգլիական զինուորներու առաքմանը դէմ։

—Թրանսվալի անգլիական զինուորներու ընդհանուր հրամանատար Սըր Ռէտվըրս Պըլէր իր սպայակոյտին պետ ընտրած է Սըր Արչիպալտ Հընթէրը որ Հնդկաստանէն ճամբայ ելած է արդէն։ Կ'ըսուի թէ թագուհիին որդին՝ Քաննոթի դուքսն ալ պիտի ընկերանայ ընդհանուր հրամանատարին։

—Թէև Թրանսվալ պաշտօնապէս ծանոյց թէ հանքերու շահագործումը պիտի շարունակէ և թէ գործաւորները պատերազմի ատեն պիտի պաշտպանուին, սակայն հանքերու գործերը հրաւիրեր է անգլիական հպատակները որ կարելի եղածին չափ շուտով մեկնին։

—Լոնտոնէն հոկտ. 5 թուականով կը հեռագրեն Նայէ Ֆրայէ Բրեսէի.

Տէյլի Թէլէկրաֆի զինուորական թղթակիցը, որ Պոէրներուն բանակետղէն վերադարձած է, կը գրէ. «Երէկ իրիկուն Պոէրները մօտալուտ էին Նաթալի սահմանագլուխը անցնելով յարձակիլ Լէնկս-Նէքի և Մաճուպա-Հիլի վրայ։ Ժուպէր զօրավարին հետ յառաջացող հրետանիները տեսայ։ Ասոնք կ'երեւայ թէ իրենց պարտքը անթերի կերպով պիտի կատարեն։ Անգլիացի զինուորները մինչեւ Տընտի՝ պիտի հեռանան Նաթալէն։»

—Լոնտոնէն նոյն թուականով ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ.

Պոէրները այս գիշեր գրաւեցին Լէնկս-Նէքը և Վոլքսրուսթի հարաւային արեւելեան լեռներուն վրայ հաստատուեցան։ Պոէրներուն բանակը այսօր սկսաւ ընդհանուր յառաջխաղացութեան։ Սիմընս զօրավարը հարկ եղած միջոցները ձեռք առաւ Նիւքէսըլը քսանչորս ժամէն պարպելու համար։

—Լոնտոնէն նոյն թուականով կը հեռագրեն թէ, կ'ըսէ Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ, Լէնկս Նէքի գրաւման լուրը մեծ յուզում պատճառած է Նախարարական շրջանակներուն մէջ։ Լրագիրները կէս-պաշտօնական ձեւով մը հրատարակած են որ կ'ըսէ թէ Լէնկս-Նէքի գրաւումը Նաթալի ճակատը թշնամիին կրակին տակ պիտի մնայ և անգլիական զինուորները Վալքէր գետին ճամբան բռնելու պարտաւորուելով երկար ուղեւորութիւն մը պիտի կատարեն։ Թրանսվալի մէջ եթէ պատերազմական վիճակ հրատարակուի, հրաման պիտի տրուի որ անգլիական հպատակները քառասունութ ժամէն հեռանան Թրանսվալէ։ Զուլուները և Մաթապելէներն ալ Անգլիացիներուն դէմ պիտի ելլեն, կ'ըսուի։

—Նիւքէսըլէն հոկտ. 5 թուականով կը հեռագրեն թէ կիներն ու տղաքը քաղաքէն դուրս հանուած են և թէ կառավարութիւնը պիտի հատուցանէ անհատական ստացուածքներու փոխարժէքը։

—Օռանժի անկախ պետութիւնը հրամանագիր մը հրատարակեց որով արմտիքները, ողջ անասունները և ուրիշ նախնական նիւթերը, առանց նախարարական արտօնութեան պիտի չարտածուին։

—Տուրպանէն կը հեռագրեն թէ Թրանսվալի հետ Թղթատարական յարաբերութիւնները դադրած են ցնոր տնօրինութիւն. ուրբաթ օրը ղրկուած սուրհանդակները ետ դարձեր են, որովհետեւ սահմանագլուխը չեն կրցած անցնիլ։

—Զուլուլանտի մէջ բնիկները փախստականներ կողոպտեր են։

—Լուր կայ թէ նշանաւոր Տոքթ. Ճէյմսըն Մաթապելէներու երկիրը կը գտնուի ուր զինուոր կը հաւաքէ Ռոտեզիայի սահմանագլուխը պաշտպանելու համար։

—Բրէթորիայի անգլիական ներկայացուցիչ Պ. Քոնինկհեմ Կրինի և իր պաշտօնեաներուն մեկնումը դիւրացնելու համար միջոցներ ձեռք առնուած են։

—Նիւքէսըլէն կը հեռագրեն թէ Սանտսփրուիթի մէջ 5000 Պոէր կան 15 թնդանօթով և 4000՝ Միտլպէրի մէջ։ Ասոնց վեց հազարը հեծեալ են։

ՉԱՐԸ ՏԱՐՄՇԹԱՏԻ ՄԷՋ. — Տարմշթատէն կը գրեն Բէռլինէրի Ցայթունկին թէ Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին Հէսի արքունիքը գտնուած ատեննին ընտանեկան կեանք մը կը վարէին։ Նոցին Վեհափառութիւնները, իրենց ուզածին պէս ժամանակ անցընելու համար, Տարմշթատի պալատը չեն բնակած, այլ Վոլֆսկարթէնի դղեակը, որ մայրաքաղաքէն հեռու մէկ ժամադրավայր մըն է։ Բազմաթիւ տղաքներ, Չարին և Հէսի մեծ դուքսին աղջիկները ուրախութիւն մը սփռած էին դղեակին մէջ։ Չարը ու Չարուհին ընտանեկան այդ կեանքին մէջ մեծ սփոփանք գտեր են։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրը ու կայսրուհին ուրբաթ իրիկուն Պէրլին վերադարձան։

ՌՈՒՍԻՈՅ արտաքին գործոց նախարար Մուրավիէվ կոմսը այսօր Բարիզ կը սպասուի։

—Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին Սէն-Սէպաստիէն երթալը, ուր կը գտնուին Սպանիոյ խնամակալ-թագուհին ու թագաւորը, լոկ քաղաքավարական այցելութիւն մըն է։ Մուրավիէվ կոմսը, Սպանիոյ Նախարարապետ Պ. Սիլվէլայի հետ խնամակալ-թագուհիին պալատը գնաց և հոն առանձին տեսակցութիւն մը ունեցաւ քանի մը վայրկեան։

ԲԱՐԻԶԷՆ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Մերսիէյէն զատ քանի մը զօրավարներ ալ ամբաստանուած են դաւադրութեան գործին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆԻ ֆրանսական դեսպան Պ. Բօլ Քամպոն որ Բարիզ կը գտնուէր, ուրբաթ օրը իր պաշտօնատեղին դարձաւ։

ՍՊԱՆԻՈՅ պատերազմական նախարարը պիտի զեղչէ բանակին թիւը։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ նոր դահլիճը հազիւ թէ կազմուած, աջերին ընդդիմութեան մը կը հանդիպի։ Երիտասարդ Չէխերը, մանաւանդ, յարձակում կը պատրաստեն Քլարի կոմսին դէմ։ Ասոնց լրագիրները կը ծանուցանեն թէ բուռն պայքար մը պիտի սկսի։ Նոր նախարարութիւնը, որ ետ պիտի առնէ լեզուի հրամանագիրները և Խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ լեզուներու գործածութեան ծրագիր մը իրեն դէմ ընդդիմադիրներու մեծամասնութիւն մը պիտի գտնէ և իր կուսակիցներուն աջակցութեանն ալ շատ վստահ չէ։ Ուստի ընդհանրապէս կ'ըսուի թէ Քլարի դահլիճը շատ պիտի չտեւէ և անոր պիտի յաջորդէ աւելի խորհրդարանական նախարարութիւն մը, որուն մէջ գերման կղերական տարրը ու հակաչէխական խումբը գերակշռութիւն պիտի ունենան։

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 հոկտեմբեր.—Խորհրդարանը պիտի գումարուի առաջիկայ հոկտեմբեր 27ին՝ կարեւոր և ստիպողական խնդիրներու մասին խորհրդակցելու համար։ Պատերազմական Նախարար Լորտ Լանստաուն կը ծանուցանէ թէ 20,000 պահեստի զինուորներ դրօշի տակ պիտի կոչուին։

ՏՈՒՐՊԱՆ.— Զօրավար Ուայթ հոս հասաւ՝ ստանձնելու համար Նաթալի զօրքերուն վերին հրամանատարութիւնը, և իսկոյն Բիէթերմարիցպուրկ մեկնեցաւ։ Հոն մեկնեցաւ նաև զօրավար Հընթէր՝ հեծելազօրքերու և հետեւակազօրքերու կիսաբաժին մը ընկերակցութեամբ։ Տեվընշայրի գունդը և 53րդ հրետանին Լէտիսմիթ հասան՝ ուր կը սպասուի նաև հուսարներու 19րդ գունդին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տէյլի Նիւզ կը հաւաստէ թէ այսօր զէնքի տակ պիտի կոչուի այն զօրաբանակը՝ որուն պիտի հրամայէ զօրավար Պիւլլըր։

ԲՐԻԹՈՐԻԱ.—Թրանսվալի կառավարութիւնը իմացուց օտար հիւպատոսական մարմնին թէ ոստիկանական բաւարար միջոցներ ձեռք առած է՝ հանքերը պաշտպանելու համար չարագործներու դէմ։

ՆԻՒՔԷՍԸԼ.—Նաթալի նախկին նախարարապետ Պ. Էսքըմպ հոս հասաւ։ Զրոյց կը շրջի թէ Ժուպէր զօրավարը սահմանագլուխէն Բրէթորիա վերադարձած է։ 2000 բնիկներ պարունակող կառախումբ մը հոս հասաւ։ Բնիկները՝ որոնք գրեթէ երեք օրէ ի վեր անօթի էին, կայարանին առջև կողոպտեցին հացագործի մը կառքը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագիրներ կ'ըսեն թէ Անգլիացիները պարպած են Չարլսթաունը՝ որ երկաթուղիի գիծին վրայ գտնուող Նաթալի հողին յետին գիւղն է։ Ժողովուրդը դեռ կը շարունակէ գաղթել Նիւքէսըլէն։

ՊԷՐԼԻՆ.—Կը ծանուցանեն թէ Հոլանտայի Վիլհէլմինա թագուհին Գերմանիոյ կայսեր հետ պիտի խօսակցի՝ Անգլիոյ և Թրանսվալի միջեւ բարեկամական միջամտութեան մը մասին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պ. Պ. Մօրլի և Քամպըլ խաղաղասիրական ոգւով ճառեր արտասանեցին Թրանսվալի խնդրին վրայ։

ԲԱՐԻԶ.—Բրէթորիայէն հասած լուրեր կը հաւաստեն թէ Պոէրները փափաքող են Անգլիոյ հետ պատերազմ մղելու։

ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԱՏԵԱՆԸ

ԲԱՐԻԶ, 17 հոկտեմբեր.— Բարձրագոյն Ատեանին քննիչ յանձնաժողովին ատենապետ Պ. Պէռանժէի հրաւէրին վրայ, զօրավար Ռոժէ և դատաւոր Կաօժան՝ (որոնք լրագիրներու նայելով դաւադրութեան գործին մասնակից են.—Դիտ. Գործկ.) այս առտու Լիւքսէմպուրկի պալատը գացին ուր Պ. Պէռանժէ հարցաքննութեան ենթարկեց զանոնք։ Այնուհետեւ խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցաւ Լիւքսէմպուրկի մէջ Պ. Պէռանժէի, դատական գործոց նախարար Պ. Մօնիսի, Հանրապետութեան դատախազին և ընդհանուր դատախազին միջեւ։

—Պ. Պէռանժէ որոշեց արքայական ամբաստանեալներու հարցաքննութեան սկիզբ առաջիկայ երեքշաբթի՝ 10 հոկտեմբեր։ Հակահրէական ամբաստանեալներու հարցաքննութիւնը այս շաբթու վերջը միայն պիտի սկսի։

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

ԲԱՐԻԶ, 7 Հոկտեմբեր.— Նախարարապետ Պ. Վալտէք Ռուսօ իր որոշումը տուաւ Քրէզոյի գործադուլին վրայ, գործադուլ ընող գործաւորներու պահանջումներէն մեծագոյն մասին գոհացում տալով։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՈՑՏԱՄ, 7 Հոկտեմբեր.— Հոլանտայի Վիլհէլմինա թագուհին և մայր թագուհին հոս հասան։ Կայարանին մէջ ընդունուեցան Գերմանիոյ Կայսեր կողմէ՝ որ զանոնք մտերմօրէն ողջունեց։ Ժողովուրդը խանդավառութեամբ ծափահարեց երկու թագուհիները՝ որոնք արքայական դղեակը իջան՝ ուր Աւկուսթա-Վիքթորիա կայսրուհին ողջունեց զիրենք։

ՄԱՏՐԻՏ.— Նախարարապետ Պ. Սիլվէլա կը հերքէ լրագիրներու կողմէ տարածուած այն լուրը՝ որուն համեմատ իբր թէ Ապթիւրիի իշխանուհին պիտի ամուսնանայ Օրլէանի իշխանին հետ։

ԲԱՐԻԶ.— Էլիզէի պալատին և արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ պատրաստութիւններ տեսնուած են՝ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մուրավիէվ կոմսին ընդունելութեանը համար։

—Ռուսիոյ և Սերպիոյ միջեւ յարաբերութիւններու ճգնումը կը շեշտուի։ Այսօր կը ծանուցանեն թէ Պ. Մօնսուրովի տեղ ուրիշ մը պիտի ղրկուի Պէլկրատ և թէ Սերպիա ալ ներկայացուցիչ պիտի ունենայ Բեդերսպուրկի մէջ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Կրթական Նախարարութեան քննիչ ժողովին անդամ անուանուեցան Հիւսնի Էֆէնտիզատէ Եուսուֆ պէյ և Մէհմէտ ու Իլիաս Էֆէնտիները։

—Ուլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Եէնիպազարի կառավարիչ Բերթէվ պէյի։

—Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Օսմ. Պանքային ընդհանուր Տնօրէն Սըր Համիլթըն Լանկի։ Ա. կարգի Մէճիտիէ՝ Եէնիպազարի կառավարիչ Բերթէվ պէյի։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանատան գործակատար Պ. ֆոն Շլէօցէր, ուրբաթ օրը իրեն շնորհուած կայս. ունկնդրութեան միջոցին, Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց Հռոմի Պավիէրայի դեսպան Պարոն ֆոն Թուխէր ֆոն Սիմէլտորֆը որ մայրաքաղաքս կը գտնուի։ Կ. Պոլսոյ գերման դեսպանատան զինուորական կցորդ Մորկէն հազարապետը որ իբրեւ հետեւորդ Վիլհէլմ կայսեր, Գերմանիոյ բանակին ռազմափորձերուն ներկայ գտնուած էր, Վեհ. Սուլթանին մատոյց Գերմանիոյ կայսեր բարեւները։ Սպարապետ Իպրահիմ պէյ առաջին անգամ ըլլալով թարգմանի պաշտօն վարեց. Վեհ. Սուլթանը Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհեց Պ. ֆոն Թուխէրի։

Պ. ԹԷՕՏՈՐ ՊԷՐԺԷ, Օսմ. Պանքային Բարիզի ճիւղին տնօրէնը, ուրբաթ օրը, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

ՍԻԱՄԻ թագաւորին որդին Շաքրապոն իշխանը Սեվաստոպոլէն հեռագիր մը ուղղելով Վեհ. Սուլթանին, շնորհակալութիւն յայտնեց Կ. Պոլսոյ մէջ իրեն եղած ընդունելութիւններուն համար։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քօնօր որ Իմռօզ պահականաւով պտոյտ մը կը կատարէ Միջերկրականի մէջ, ուրբաթ օրը Աթէնք հասեր է և այսօր ալ մայրաքաղաքս կը դառնայ։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. դեսպան Քոսթաքի փաշա Անթոբուլօ յառաջիկայ շաբթու իր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։

ՃԱՊՈՆԻ կառավարութիւնը պաշտօն յանձներ է Ֆորմոզայի կառավարիչ Նիոկոյի որ ուղեւորութիւն մը կատարելով Տիարպէքիրի, Պաղտատի, Քոնեայի, Մերսինի ու Աֆիոն Գարահիսարի կողմերը, ուսումնասիրէ ափիոնի մշակութիւնը։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ ծանոյց Վանայ, Պիթլիսի ու Տիարպէքիրի նահանգներուն տեղեկագրել թէ ո՛ր տեղուանք պէտք է ոստիկան-զինուորներու պահականոցներ կառուցանել և թէ որչա՛փ ծախքի կարօտ է։

ՄԷՔՔԷԻ Էմիրը իմանալով Այտընի երկրաշարժը, հազար ոսկի նպաստ մը ըրեր և միանգամայն ուզեր է որ հինգ հազար ոսկիի ալ նպաստի տոմսեր ղրկուին։ Հիճազի կուսակալը հարիւր ոսկի նուիրած է նոյն նպատակով։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ Նիքոլա իշխանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ շաբաթ օրը Սեւ Լերան դեսպանատան մէջ շնորհաւորական ընդունելութիւն կատարուեցաւ։ Պ. Պաքիչ շնորհաւորական հեռագիր մը ղրկեց Ցէթինէ։ Նիքոլա իշխան ծնած է 1841 հոկտ. 7ին։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ, կ'ըսէ Սէրվէթ, ծրագիր մը կ'ուսումնասիրէ, Թուրքպուլկար սահմանագլուխին վրայ աւազակութիւնները զսպելու համար։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ համար Կ. Պոլսոյ մէջ կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 605,169 ղրուշի։ Պրուսայի նահանգէն հեռագրած են թէ երեք-չորս հազար ոսկիի հանգանակութիւն մը կարելի պիտի ըլլայ։ Տէնիզլիի մէջ ցնցումները աւելի կը շարունակեն և ժողովուրդը ահուդողի մատնուած է։ Գերմանիոյ դեսպանը հարիւր յիսուն ոսկի նուիրեց ի նպաստ երկրաշարժէն արկածեալներուն։ Իզմիրի իտալական հիւպատոսը իր կառավարութեան հրամանով հազար ֆր. յանձնած է Նպաստամատոյց յանձնաժողովին։ Սէրայքէօյի մէջ չորեքշաբթի գիշեր նորէն զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են։

—Այտընի երկրաշարժէն վնասւոց համար նոյն նահանգը տարուելիք արմտիքները առժամաբար մաքսէ զերծ պիտի մնան։

ՊՈՒԼԿԱՐԵՐԷՆ Բոալխա լրագիրը կանոններու և պատուէրներու հակառակ գործած ըլլալով Տպագրական Տեսչութիւնը ծանոյց արտօնատիրոջը որ իր այդ ընթացքը եթէ կրկնէ՝ իրեն նկատմամբ հարկ եղածը ի գործ պիտի դրուի։

ՆԻՇԷՏԻ Շէյխերէն Իսխիւրպէճիին կողմէ ղրկուած քսան ձիեր երէկ մայրաքաղաքս բերուելով կայս. ասպատանը տարուեցան։

ՏԱՐՐԻՒՇՇԷՖԱԳԱՆ.—Հանքաց պաշտօնատունը որոշեց որ մենաշնորհներու և հանքի արտօնութեան ֆէրմաններէն Տարիւշշէֆագայի համար ալ գումար մը առնուի, ինչպէս կ'առնուի Բ. Դրան Թիւֆէնկլիւթի սնտուկին և Համիտիէ Անկելանոցին համար։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մաքսատան մէջ գործուած գեղծումներուն գլխաւոր գործիքն է եղեր Խաիմ անուն հրեայ մը որ ալ հարցաքննութեան ենթարկուած է։

ԱՄԱՍԻԱՅԻ մէջ շերամաբուծական վարժարան մը և թթաստան մը պիտի հաստատուին։

ՆՈՐ ՀԱՃԸՆԹ.—Պետական Խորհուրդին ազդագիր մը տրուելով առաջարկուեր է մաքսատուները բերուած ապրանքներէն հազարին հինգ գանձել, որով տարեկան վաթսուն հազար ոսկի պիտի գոյանայ։ Այդ մասին մաքսային վերատեսչութեան կարծիքը հարցուեր է։

ԱՆԱՍՈՒՆՈՑ պաշտպանական հաստատութիւն մը հիմնելու համար մատուցուած աղերսագրին համար Պետական Խորհուրդը Քաղաքապետութեան կարծիքը ուզած է։

ՔԱՐԻՒՂԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑ.—Վաճառական Նէմլիզատէ Թահսին փաշա մենաշնորհ խնդրած էր Իզմիրի, Սէլանիկի, Տրապիզոնի, Պէյրութի և Իսքէնտէրունի մէջ քարիւղի մթերանոցներ հաստատել, Իզմիրի մէջ ամբարներ շինելով անոնց միջոցաւ ծախել և միայն Իզմիրի, Տրապիզոնի ու Սէլանիկի քաղաքապետութեանց տարեկան հինգ հարիւրական ոսկի տալ։ Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը այդ մասին Այտընի կուսակալութեան կարծիքը հարցուցած ըլլալով, պատասխան տրուեր է թէ արգելիչ պատճառ մը չի կայ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը որ Լոռէլէյ պահականաւով Իզմիր գացած էր, երէկ առտու մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԵՐԿՈՒ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ. — Երէկ գիշեր ժամ 4 1/2ին Պոլսոյ Սիւլէյմանիէ թաղին մէջ հրդեհ ծագեցաւ միսք եաղճը Ապտիւլքէրիմ էֆ.ի ժառանգորդներուն ապարանքէն, ուր կը բնակէր Բ. Դրան դիւանատան քարտուղարներէն Ալի էֆ.։ Թէեւ օգնութիւններ հասան, սակայն կարելի չեղաւ առաջքը առնել և երկու ապարանք այրեցան։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ հրդեհին սկզբնապատճառը երեւան հանելու համար։ Հրդեհը սկսած տունին կարասիներուն մեծ մասը կարելի չէ եղած ազատել։ Կրակը այրած միջոցին քանի մը գողեր ձերբակալուած են։ Հրդեհը տեւեց մինչեւ ժամ եօթուկէս։

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ մէջ երէկ կռիւ մը տեղի ունեցաւ սայլապան Ահմէտ և Սերիբօ անուն մարդու մը միջեւ։ Ահմէտ դաշոյնով ծանրապէս վիրաւորեց Սերիբօն և փախչելու միջոցին ձերբակալուեցաւ։

ՃԱՎԻՏ ՊԷՅԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՃԻՐԸ

Շաբաթ իրիկուն Գարաքէօյի կամուրջին վրայ սոսկալի ոճիր մը գործուեցաւ որուն զոհ գնաց Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Ճավիտ պէյ, որդի Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Խալիլ Րիֆաթ փաշայի։ Ոճիրը՝ գործուեցաւ հետեւեալ պարագաներուն մէջ.

Ճավիտ պէյ նոյն օրը ժամ 10ին մօտ Բ. Դռնէն ելած էր ու կառքով կամուրջ կ'իջնէր Մեծ Կղզի երթալու համար։ Եէնի Ճամիի կամարին տակէն անցած միջոցին իր բարեկամներէն Նուսուհ պէյը տեսնելով կառքին մէջ առաւ։ Գարաքէօյի կամուրջին վրայ կառքը կեցաւ այն տեղ, ուրկէ կամրջակէ մը կ'իջնեցուի Մեծ Կղզիի շոգենաւերուն նաւամատոյցը։ Ճավիտ պէյ ու Նուսուհ պէյ կառքէն իջնելով հազիւ թէ կամրջակին սանդուղներուն վրայ կոխած էին, երբ ետեւի կողմէն միջահասակ, սև պեխերով և 40-45 տարեկան մարդ մը ռէվոլվէրի հինգ հարուած պարպեց։ Առաջին գնտակը Ճավիտ պէյի կռնակէն մտնելով կուրծքէն դուրս ելաւ։ Վիրաւորը «ամա՛ն» գոչելով գետինը ինկաւ։ Եւ երբ զէնքը կը վերցնէին «Աստուծմէ գտնէ» կ'ըսէր։ Նոյն միջոցին միւս գնդակներն ալ մարմնոյն մէջ մխրուեցան և վէրքերէն արիւն կը հոսէր։

Հոն գտնուողները անմիջապէս վիրաւորը փոխադրեցին նաւամատոյցին վրայ գտնուած [illegible]։ Հոն նաւային բժիշկ Իլիաս փաշա փութաց հարկ եղած անմիջական դարմանները ընել։ Քիչ ետքը հասան նաեւ Ոստիկանութեան Դրան բժիշկները, սակայն Ճավիտ պէյ նուաղուն ա՛հեր արձակելով տասը վայրկեան ետքը մեռաւ, առանց բառ մը կարենալ արտասանելու։ Բժշկական քննութենէն ետքը Ճավիտ պէյի մարմինը պատգարակով տարուեցաւ Պոլսոյ Պինալը Տիրէք թաղին մէջ ունեցած իր ապարանքը։

ՈՃՐԱԳՈՐԾԸ

Ռէվոլվէրի առաջին հարուածը պարպուած միջոցին Նուսուհ պէյ բռնեց ոճրագործը, բայց անիկա նորէն պարպեց հրազէնը։ Կամուրջի նաւապետ գայմագամ Տէլավէր պէյ և Իպրահիմ անուն մարդ մը բռնել ուզեցին ոճրագործը, որ երկու անգամ անոնց վրայ ալ կրակ ըրաւ, բայց գնդակները վրիպեցան։ Այդ միջոցին առաջ անցան Ճավիտ պէյի կառապանը Հասան և զինուորական մը որ սուրին հակառակ կողմովը ոճրագործին գլխուն հարուած մը տուաւ։ Հրազէնին պայթումէն կառքին ձիերը խրտչած ըլլալով կառապանը ձիերը զսպելու համար հոն փութաց։ Հրազէնին երրորդ, չորրորդ ու հինգերորդ հարուածները վրիպած էին։ Ոճրագործը ձերբակալուելով նախ տարուեցաւ կամուրջին Գարաքէօյի կողմի տաղաւարը, ուր նախնական հարցաքննութիւն մը կրեց։ Նախ ըսաւ թէ ժամանակաւ Ճավիտ պէյի կառապանն էր ինք և թէ անունն է Էրզրումցի Իպրահիմ։ Յետոյ ըսաւ թէ արնաւուտ է և Հաճի Մուսթաֆա կը կոչուի, քիչ վերջն ալ թէ Իսմայիլ է անունը։ Վերջապէս հաստատուեցաւ թէ ոճրագործը Շքոտրայի նահանգին Ագչէ Հիսար գաւառակէն է, 45 տարեկան, և անունը Հաճի Մուսթաֆա։ Օգոստոս 7ին մայրաքաղաքս եկած էր և Սիրքէճիի կողմը Էտիրնէ պանդոկին մէջ կը բնակէր։ Հրազէնը Գարատաղի հինգ հարուածեան ռէվոլվէր մըն էր։ Գնտակներէն մէկը Նուսուհ պէյի հագուստին դպեր է առանց վնասելու։ Ոճրագործը թէեւ կ'ուրանայ, սակայն ականատես վկաներ երդումով կը հաստատեն թէ այդ մարդն է ոճրին հեղինակը։ Հաճի Մուսթաֆա ըսաւ թէ գործ գտնելու համար Կ. Պոլիս եկած էր։ Ոճրագործը, Բերայի ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Հիւսնի փաշայի հետ կառքով Բերայի ոստիկանատունը տարուեցաւ։ Հաճի Մուսթաֆա բնաւ չէ յուզուած եւ պաղարիւնութիւնը պահած է մինչեւ վերջը։ Ոճրագործին վրայէն, ձերբակալուած միջոցին, 2800 ղրուշ գտնուեր է։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Պինալը Տիրէկի ապարանքին մէջ ոստիկանութեան բժիշկները Ճավիտ պէյի մարմինը քննելով սա տեղեկագիրը պատրաստեցին.

«Առաջին գնդակը կռնակէն աջ ու վերի կողմէն մտած և ձախ կողմէն կուրծքին ոսկորներուն մէջտեղէն դուրս ելած է։ Երկրորդ գնդակը աջ կողմի կողոսկրին քովէն մտնելով մինչեւ անութին տակը գացեր և հոնտեղի երակները կտրեր է, ուրկէ հասած արիւնին հետեւանքով մահ առաջ եկած է։ Երրորդ գնդակը մէջքէն մտնելով ողնաշարը ճեղքած և ձախ ստինքին վարի կողմը մնացած է։»

ՀԱՅՐԸ

Ճավիտ պէյի մարմինը Պինալը Տիրէկի ապարանքը տարուելու միջոցին, Բարձր. հայրը Մեծ-Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշա իմացաւ թէ իր զաւակը ոճրագործի մը կողմէ վիրաւորուեր է, բայց նախ ըսին անոր թէ մտահոգութեան բան մը չի կայ, թէ Ճավիտ պէյ վիրաւորուած ըլլալով դեղարան մը տարուած է դարմանուելու համար, սակայն Ն. Բարձրութիւնը անմիջապէս Պինալը Տիրէկի ապարանքը գնաց, ուր նոյն պահուն իսկ բերած էին Ճավիտ պէյի մարմինը։ Խալիլ Րիֆաթ փաշա հոն իմանալով իր զաւկին մահուան գոյժը, սկսաւ դառնապէս արտասուել և յետոյ վշտաբեկ ու ընկճուած՝ Նշան Թաշի իր ապարանքը դարձաւ։ Վեհ. Սուլթանը իմանալով ոճիրը, նախ կայս. Թիկնապահ Հաճի Րիֆաթ փաշան ու յետոյ կայս. անձնական սպայակոյտին միւշիր Շաքիր փաշան ղրկեց Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը և ցաւակցութիւն յայտնել տուաւ։ Քիչ մը վերջը, Ն. Վեհափառութիւնը կայս. պալատ հրաւիրելով Խալիլ Րիֆաթ փաշան, իր ներկայութեանը ընդունեց և հաճեցաւ ցաւակցութիւն յայտնել և մխիթարական խօսքեր ընել։

Խալիլ Րիֆաթ փաշա իր որդւոյն մահուանը պատճառով խորապէս զգածուած ըլլալուն համար երէկ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհուրդին, որուն Շէյխ-ուլ-Իսլամ Էֆէնտին նախագահեց։

Երէկ բոլոր նախարարները և օտար դեսպաններէն ոմանք և առաջին թարգմանները Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը երթալով ցաւակցութիւն յայտնեցին։ Նաև հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերն ալ երէկ նոյն նպատակով այցելութիւն տուին Ն. Բարձրութեան։

Երէկ և երէկ իրիկուն Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա երեք անգամ և կայսերական պալատան երկրորդ քարտուղար ու սենեկապետ Իզզէթ պէյ երկու անգամ Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը երթալով, Վեհ. Սուլթանին կողմէ Ն. Բարձրութեան որպիսութիւնը հարցուցին։ Խալիլ Րիֆաթ փաշա երէկ նորէն կայս. պալատ գնաց և իրեն նկատմամբ ցոյց տրուած կայս. այդ հոգածութեան համար երախտագիտութիւն յայտնեց։

ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ճավիտ պէյի սպանութեան լուրը առնուելուն պէս, ոստիկանութեան նախարար Շէֆիգ պէյ, Ղալաթիոյ Ազիզիէ պահականոցին հրամանատար Մուսթաֆա փաշա, կայս. մասնաւոր թիկնապահ Ջէրքէս Մէհմէտ փաշա, Բերայի կառավարիչ Էնվէր պէյ, Բերայի ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Հիւսնի փաշա և ուրիշ պաշտօնատարներ անմիջապէս ոճրին վայրը փութացին։ Ճավիտ պէյի վրայէն գտնուեցան յակինթ մատանի մը, 75 հատ 5 ոսկինոց պանքնոտ, ադամանդ մատանի մը և քանի մը բանալիներ։ Ընդհանուր դատախազը և հարցաքննիչ դատաւորը թէ՛ ատոնք և թէ վախճանեալին արիւնաթաթաւ զգեստները կնքեցին։ Շաբաթ գիշեր Ճավիտ պէյի ապարանքը գացին վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատախազ Ճէմալ պէյ, հարցաքննիչ դատաւոր Խալիս պէյ, Ոստիկանութեան Դրան քննիչ ժողովին նախագահ Եուսուֆ պէյ և ուրիշ պաշտօնեաներ, որոնք օրինական քննութիւնը կատարեցին։ Շաբաթ գիշեր ժամ 1ին, կայս. պալատէն երկու բժիշկ ղրկուելով Պինալը Տիրէկ, քննեցին Ճավիտ պէյի մարմինը որ մահճակալի մը վրայ դրուած էր։ Շաբաթ գիշեր Կալաթա Սէրայի մէջ ոստիկանութեան Նախարար Շէֆիգ պէյ, Բերայի կառավարիչ Էնվէր պէյ, վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատախազ Ճէմալ պէյ, Բերայի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Միխալաքի էֆ. կայս. թիկնապահ Ֆաիգ փաշա և ուրիշ պաշտօնեաներ այդ ոճրին նկատմամբ քննութիւն կատարեցին։ Վեհ. Սուլթանը միշտ թիկնապահներ ղրկելով տեղեկութիւն կ'առնէր քննութեանց ընթացքին վրայ։ Ն. Վեհափառութեան հրամանաւ Թնդանօթարանի վերատեսուչ Զէքի փաշա շաբաթ գիշեր Բերայի ոստիկանատունը երթալով, կատարուած քննութեան վրայ տեղեկութիւն ստացաւ։ Զէքի փաշա նոյն իրիկունը պալատական երկու բժիշկի հետ Պինալը Տիրէկի ապարանքը գնաց և բժշկական քննութեան տեղեկագիրը առնելով կայս. պալատ տարաւ։

—Հաճի Մուսթաֆա երէկ ալ հարցաքննուեցաւ Բերայի ոստիկանութեան պաշտօնարանին մէջ։ Հարցաքննութիւնը կը կատարէ Խալիս պէյ, ի ներկայութեան Բերայի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Միխալաքի էֆ.ի և վերաքննիչ ատեանի ընդհանուր դատախազի օգնական Ալի Րիզա պէյի։ Հաճի Մուսթաֆա իր ծննդավայրին մէջ, Շքոտրայի նահանգին Ագչէհիսար գաւառակի Վարուշ թաղէն, երբեմն Ռէժիի դէտ եղած և երբեմն ալ երկրագործութիւն կամ ջորեպանութիւն ըրած է։ Ութ տարի Տուրանի մէջ Ռէժիի դէտերու պետ եղած է երեք հարիւր ղրշ. ամսաթոշակով։ Հաճի Մուսթաֆա իր հարցաքննութեանը միջոցին յայտարարեց թէ տարի մը առաջ ծախած է իր ջորիները։ Ամուսնացած է և երեք զաւակ ունի, չորս տարեկան աղջիկ մը և 6էն 7 տարեկան երկու մանչ։ Հաճի Մուսթաֆա բոլորովին ուրացաւ ոճիրը և ըսաւ թէ բանէ մը տեղեկութիւն չունենալով՝ զինքը կամուրջին վրայ ձերբակալած էին։ Հարցուեցաւ թէ ինչու Կ. Պոլիս եկած էր։ Պատասխանեց թէ ծննդավայրին մէջ այլեւս չէր կրնար դրամ շահիլ, ուստի Կ. Պոլիս եկած էր գործ մը գտնելու համար և թէ շոգենաւով Սիրքէճիի կայարանը ելած ատեն Նաիմ էֆ. անուն պանդոկապետ մը զինքը Էտիրնէ պանդոկը տարած էր, ուր կը բնակէր օգոստոս 7էն ի վեր։ Երէկ հարցաքննուեցան պանդոկին տէրը Թոտորաքի և դըբագիրը Նաիմ էֆ․ որոնք յայտարարեցին թէ Հաճի Մուսթաֆա իրենց պանդոկը կը բնակի․ թէ պարտքը վճարած է և թէ իրենք զայն Սիրքէճիի կայարանէն առնելով պանդոկ տարած են։ Հաճի Մուսթաֆա արբեցող մը էր, վասն զի ձերբակալուած միջոցին բերանը կը հոտէր։ Սիրքէճիի կողմէն բերուած հինգ գինեպաններ հարցաքննուելով ըսին թէ այդ մարդը չեն ճանչնար։ Սիրքէճիի մաքսատան դէտերէն Օսման էֆ․ որ Մուսթաֆայի հետ տեսնուած էր, յայտարարեց թէ այդ անձը Կ. Պոլիս եկած ատենը 30 ոսկի ու վեց մէճիտիէ ունէր և թէ երկու ոսկին ու մէճիտիէները ծախսած ըլլալով 28 ոսկի մնացած էր։ Հարցուեցաւ Մուսթաֆայի թէ ատրճանակը ո՛ւրկէ առած է և քանի՛ ղրուշի։ Պատասխանեց թէ ինք ատրճանակ նայլն գնած չէ եւ թէ այդ տեսակ բաներէ տեղեկութիւն չունի։ Վրայէն փամփուշտ չգտնուեցաւ։ Հարցուեցաւ թէ ուրիշ անգամ ոճիրի մը կամ յանցանքի մը համար բանտարկուա՞ծ է։ Պատասխանեց թէ կեանքին մէջ ոչ բանտ մտած է և ոչ ալ դատարանի ներս տեսած է։ Մուսթաֆա միջահասակ է, ծաւի աչքերով, ալիտակախառն պեխերով, երեսը ածիլուած, թուխ ու կարմիր դէմքով։ Մուշ կապոյտ ալայէ բաճկոն ու տաբատ հագած է։ Թուրքերէն չգիտնալուն համար ոստիկան Ալի էֆ. թարգմանի պաշտօն կը վարէ հարցաքննութեան միջոցին։ Վկաները յայտարարեցին թէ Հաճի Մուսթաֆա գործած է այդ ոճիրը։

Կ'ըսուի թէ Մուսթաֆա տակաւին ոճիրը չգործած և Ճավիտ պէյ կառքէն իջած միջոցին, մէկու մը հարցուցեր է թէ ո՛վ է կառքէն իջնողը։ Մարդը «Ճավիտ պէյն է» ըսելուն վրայ Մուսթաֆա զէնքը պարպեր է։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Յուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուեցաւ մեծ հանդիսաւ։ Ճավիտ պէյի մարմինը Պէյլէր Պէյիի պալատէն հանուելով տարուեցաւ Սուլթան Ահմէտի մզկիթը, ուր աղօթքներ կատարուելէ ետքը փոխադրուեցաւ Սուլթան Մահմուտի գերեզմանը և ամփոփուեցաւ պալատին մէջ, կայս. Իրատէի մը համաձայն։ Յուղարկաւորութեան ծախքը վճարուեցաւ կայս. մասնաւոր արկղէն։ Աղքատներու դրամական պարգեւներ բաշխուեցան։ Յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուողներուն մէջ կը նշմարուէին Պետական Խորհուրդին Նախագահ Սաիտ փաշա, առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Զիհնի փաշա, Տէֆթէրխանէի վերատեսուչ Րիզա փաշա, արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Յարութիւն փաշա Տատեան, կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, Պարսից դեսպանը և ուրիշ անձնաւորութիւններ։

ՃԱՎԻՏ ՊԷՅ

Ճավիտ պէյ տակաւին երիտասարդ էր․ Միլքիէ վարժարանին մէջ դաստիարակուած էր և իր հօրը՝ Խալիլ Րիֆաթ փաշայի՝ Իզմիրի ու Մանասդրի կուսակալութիւնները վարած միջոցին, Ն. Բարձրութեան իբրեւ հետեւորդ պաշտօնեայ ծառայած էր։ Ճավիտ պէյ նախ մաքսային Խորհուրդին և ապա Պետական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղէն անդամ եղած էր, Պալայի աստիճան ունէր․ նաեւ Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան, Իմթիազի ոսկի ու արծաթ շքադրամները և օտար պատուանշաններ։ Դեռ քանի մը օր առաջ Վեհ. Սուլթանը ականաւոր Օսմանիէ պատուանշան շնորհած էր Ճավիտ պէյի։

Ճավիտ պէյի կինը չաբաթ իրիկուն տեսնելով որ ամուսինը չէ եկած, մտահոգութեան մէջ ձգացեր և ուզեր է գիշերը շոգեմակոյկով Մեծ Կղզիէն Պոլիս գալ, բայց տեղւոյն գայմագամը հեռագիր մը ստացած ըլլալով, թող չէ տուեր։ Գայմագամին հրաման տրուած էր նաև որ այդ ոճիրը յանկարծ իմացնել ամուսնոյն, բայց Ճավիտ պէյի կինը երէկ առտու կանուխ Պոլիս իջնելով իմացեր է Ճավիտ պէյի եղերական մահը։

Անցեալ ուրբաթ օր Ճավիտ պէյ Մեծ Կղզի մէջ տուղ. Թերապիանը կանչելով ուզեր է որ դարմանէ իր մէկ անհանգստութիւնը։ Բժիշկը յանձնարարեր է որ շաբաթ մը հանգիստ առնէ, Ճավիտ պէյ պատասխաներ է թէ մինչեւ երեքշաբթի կարեւոր գործեր ունի որոնց համար պէտք է Պոլիս իջնէ, հետեւաբար երեքշաբթիէն ետքը կրնայ կատարել տուբդորին յանձնարարութիւնը։

QUININE DE PELLETIER

Ընդհանուր սովորութիւն կը դառնայ իր քովը, ձեռքի տակ ունենալ իրենց ցէ բելբեկէ եաբաներու սրուակ մը, չափազանց աշխատութենէ և կամ անքուն անցուած գիշերէ մը առաջ եկած ո՛ և է տկարութեան առաջքը առնելու համար։

ՏՕՔԹԷՕՐ Բ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ-ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՁՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԵԼԵԿՏՐԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ ՌԷՕՆԹԿԷՆԵԱՆ Ճ ճառագայթներով (radioscopie & radiographie)
Ամէն օր կ'ես օրէն վերջ իր տունը Բերա Մէքթէպ-Պալըքլը փողոց թիւ 29։
Հինգշաբթի օրերը նոյն ժամերուն։
9—12

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պատրիարքարանի Ա. գ. ատենադպիր Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան [illegible] Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ Մեծ Եպարքոս Խալիլ Րիֆաթ փաշայի [illegible] բանքը երթալով, Ն. Վսեմութեան կողմէ ցաւակցութիւն յայտնեց Ն. Բարձրութեան որդւոյն՝ Ճավիտ պէյի եղերական մահուանը առթիւ։

—Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ իր տատանը մէջ ընդունեց Տ. Վահրամ եպիսկ. Մանկունիի և ուրիշ եկեղեցականներու այցելութիւնները։

—Հոկտ. 4ին (Ն. Տ.) Հռոմի մէջ բացուեր է Արեւելագիտաց Համաժողովը։ Կ'իմանանք թէ այդ Համաժողովին «Իրանեան լեզուներու» վերաբերող բաժնին նախագահ ընտրուած է Վսեմ. Գ. Կարապետ Եզեանց որ Ռուս պետութեան կողմէ ղրկուած էր Համաժողովին աշխատութեանց մասնակցելու համար։ Հանդիսաւոր նիստի մը մէջ, ուր իւրաքանչիւր երկրի ներկայացուցիչներէն գլխաւորները խօսք առած են, խօսած է նաև Գ. Եզեանց՝ ներկայացնելով իր մէկ կարեւոր հրատարակութիւնը՝ Մեծն Պետրոսի և Կովկասի յարաբերութեանց վրայ։

—Երուսաղէմի Պատր. փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան երէկ առաւօտ Պատարագ մատոյց Ակիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցին որուն օծման տարեդարձն էր, և քարոզ խօսելով յիշեցուց թէ այդ օրը միանգամայն քառասնօրեակը ըլլալով ողբացեալ Տ. Գրիգորիս Ալէաթճեան Սրբազանի մահուան, պատարագէն ետքը հոգեհանգիստ պիտի կատարուի։ Եկեղեցական սոյն տխուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ հանդիսաւորապէս, որմէ ետքը Պատարագիչ Սրբազանը, ընկերակցութեամբ Ս. Կարապետ եկեղեցին քարոզիչ Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեանի և քահանայական դասին, գերեզմանատունն երթալով, հոն եւս հոգեհանգիստ կատարեց Ալէաթճեան Սրբազանի դամբարանին վրայ։

Կ. Պոլսոյ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան եւս երէկ առաւօտ Պատարագ մատոյց Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն մէջ, որուն տօնախմբութիւնն էր, և օրուան տօնին վրայ քարոզ խօսեցաւ։

Թէ՛ Ս. Խաչ և թէ Ս. Գէորգ եկեղեցիները լեցուած էին հաւատացեալներու ստուար բազմութեամբ։

—Բագուի մեր թղթակիցը կը հաղորդէ մեզ Ռուսիոյ մայրաքաղաքէն այդտեղ հասած տեղեկութիւն մը որ մանաւորապէս ուշագրաւ է հայ երաժշտութեան տեսակէտով։

Բեդերսպուրկի Մարինեան կայսերական թատրոնին օփերայի խումբին վարիչ Պ. Կազաչենկոյի նախաձեռնութեամբ հայ երիտասարդներէ բաղկացած երգեցիկ խումբ մը պիտի կազմուի, Բարիզի 1900ի համաշխարհային ցուցահանդէսը առաջնորդուելու համար, ուր նուագահանդէսներ պիտի տայ։

Մեր թղթակիցը կը խոստանայ յաջորդաբար մանրամասնութիւններ հաղորդել մեզ՝ այս գեղարուեստական ձեռնարկի կազմակերպութեանը մասին։

—Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան, չաբաթ օրը, իր անուան տօնախմբութեանը առթիւ, Երուսաղէմատան մէջ ընդունեց բազմաթիւ այցելութիւններ։ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. և Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը, Մայր եկեղեցւոյ քահանայից և դպրաց դասերը ու Թաղ. Խորհուրդը, ինչպէս նաև Կէտիկ-Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը՝ քահանայական դասին հետ, և ուրիշ եկեղեցական և աշխարհական ազգայիններ յաջորդաբար գացին իրենց համակրալից շնորհաւորութիւնները ներկայացնելու։

—Թիֆլիզէն կը հաղորդեն հետեւեալ լուրերը․

«Ներքին գործերի մինիստրութիւնը անցեալ յուլիսի 6ին հաստատել է նոր կազմուող 1) Թիֆլիսի Հայոց Բարեգործական ընկերութեան, 2) Թիֆլիսի Հայ կանանց Բարեգործական ընկերութեան և 3) Բագուի Հայոց Մարդասիրական ընկերութեան համար առաջարկած նոր Նորմալ կանոնադրութիւնները։

«—Կովկասեան Հայոց Բարեգործական ընկերութիւնը լուծելով, անտարակոյս, մինչեւ օրս գործող նոյն ընկերութեան գաւառական ճիւղերը պէտք է փակեն իրենց հաշիւները կեդրոնական վարչութեան հետ։ Այսուհետեւ իւրաքանչիւր քաղաքում կարելի է մի որեւէ բարեգործական ընկերութիւն հիմնել, ի նկատի ունենալով Նորմալ կանոնադրութիւնը՝ կանոնի օրէնք օրինական թոյլտուութիւնը ձեռք բերելուց յետոյ։

«—Յայտնի գրող Գր. Ջանշեանի հրապարակախօսութեան գործունէութեան 25ամեակի առթիւ, որ լրանում է առաջիկայ հոկտեմբերի 4ին, Բագւում և ուրիշ քաղաքներում, ինչպէս հաղորդում է Նոյ Օբ, մտադրութիւն կայ հանդիսաւորութիւն անելու օրգանոցների օգտին։»

—Բերայի Թաղ. Խորհուրդի անդամ և գանձապետ Թադէոս էֆ. Եղիազարեան որ 15 օր առաջ Եսաեան վարժարանը այցելելով յայտարարած էր թէ հայերէնի մէջ ամենէն յաջող աշակերտուհիին ատամնիճան մը պիտի նուիրէ, նախկինք օր կատարել տալով այդ մրցման քննութիւնը Տնօրէնին և ուսուցչուհիներուն միջոցաւ, մէկի տեղ երկու ատամնիճան նուիրեց հաւասարապէս յաջողակ հանդիսացող երկու աշակերտուհիներու՝ Օր. Սաթինէեանի Դպիրեանի և Օր. Թիւրապեանի։ Եղիազարեան էֆ. նոյն օրը այցելելով նաեւ վարժարանին մանչերու կարգը, խոստացած է հայերէն լաւագոյն շարադրութիւն գրող աշակերտին նուիրել ատամնիճան մը։

—Դարբէնթէն կը գրեն Նոր Դարի․ —«Երկար ու բարակ բանակցութիւններից յետոյ՝ երեւան եկաւ, որ [illegible] ընկերութիւնը [illegible] էր [illegible] որ դո՛ւ գնայ մեր առաջնորդի և իր համախոհների կամայականութիւններին։ Այդ պատճառով էլ մեր ընկերութեան հետ ձուլումն անկարելի եղաւ։

«—Կիլաւայի եկեղեցում ժամասացութիւնը դադրել է։ Պատճառը քահանայի աչքերի ցաւելն է։ 450 տուն ծուխ ունեցող Կիլաւան էլի չի մտածում մի երկրորդ քահանայ ունենալու մասին։

«—Օգոստոսի 20ից արդէն բացուեց Դելաւի երկսեռ ուսումնարանը և սկսուեց նոր աշակերտների ընդունելութիւնը։ Կիլաւայի ուսումնարանը դեռ չի բացուել՝ ուսուցիչների քաղաքից բացակայ լինելու պատճառով։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Մէհ. Ցակոբ էֆ. Նալպանտեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 95 ղրշ. նուիրած է Հիւանդանոցիս Կարապետ էֆ. Կէօզիւմեան։ (Հոգաբարձութիւն)

ՏՕՔԹ. ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Եւրոպայէ վերադարձած է և կը բնակի Բերա Թագսիմ փողոց, ուր բատ առաջնոյն հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջ։
461 4—12

ԹՂԹԱԲԵՐ ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Հոկտեմբեր 6ի թերթերէն)

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ.— Լոնտոնէն կը գրեն Մաթէնի թէ երկրակալութեան կուսակից շրջանակներու մէջ բողոքի թեթեւ ձայներ ելած են։ Զինուորները ոտքի գինքերէն ուսերնին առած մեկնելու հրամանին կը սպասեն անձկանօք, կը դանդաղին թէ գերագոյն պետը իրենց պատերազմի ետ անցը փակել ետքը հրաման չեն տար առաջ քալելու։ Գերագոյն պետը բացակայ են։ Լորտ Ռոպէրթ Հաթֆիլտ կը գտնուի։ Պ. Չէմպրլէն Հայլըրիի ամարանոցն է։ Պ. Պալֆուր կալլէն գացած է և Տէվընշայրի դուքսը երկաթուղիներու բացումը կը կատարէ Սթրոֆըրտշայրի մէջ։ Միայն ծովային նախարար Պ. Կոշըն և պատերազմական նախարար Լորտ Լանստաուն Լոնտոն կը գտնուին․ առաջինը փոխադրանաւեր փնտռելու և երկրորդն ալ զինուորական չաժամներու հրամանագիրներ ստորագրելով կը զբաղի։

—Սըր Ուիլեըմ Հարքուրթ ընդարձակ նամակ մը հրատարակելով Թայմզի մէջ, քննադատած է կառավարութեան հետեւած քաղաքականութիւնը։

—Միջազգային իրաւարարութեան անգլիական Ընկերակցութիւնը պահերագիր մը ստորագրելով թագուհիին, կը խնդրէ որ ամէն միջոց գործադրուի խնդիրը խաղաղութեամբ կարգադրելու համար։

—Բրիտանիոյ աշխատաւորներու ընկերային գործառնութիւնները Թարեյուսըց Գլուսթըր պիտի փոխադրուին, մինչեւ որ տագնապը փարատի։

—Բէլ Մէլ Կազէթ Նիւքէսըլէն հեռագիր մը ստացեր է թէ Օռանժի պետութեան Պօէրները չտարը կ'ըսեն թէ անգլիացիներուն վրայ յարձակումը եթէ որոշուի, սահմանագլուխը պիտի չանցնին։

—Անցեալ կիրակի կատաղութեամբ մը Նաթալի Նիուքասըլէն նամակ ժամանակ է, ուր կը ծանուցանէ թէ կը գտնուէր մեծ հեռագիր մը ոչ մերձեցաւ, Զոր Դու ճն. զոր էուրբ առնց եղան։ Այսպէս ալ երթալով ամէնէն ջերմաթեր վրայ էին։ Այս տեղ անհանգրդ Պատրիկ զի թողայ ... Ինչպէս կ'ըլլայ ... սքրախա մն, երկու խմբակներ խաչեալ մը դէմ, բոլոր խմբերէն Ֆիլլը Սարդինանց վրայ գրաւած թոհ Կովկ.

—Անցեալ կիրակի կատաղութեամբ մը Նաւասդըլէն Նաթալ հասեր է, ասկայի ուղեւորութենէ մը ետքը։ Կիները ու տղաքը անօթի կառքերուն մէջ իրարու վրայ դիզուած էին։ Տղայ մը մեռեր և մարդ մը օդին ջերմաթենէն խենդեցեր է։

ՄԱՔՍ ՌԷԺԻՍ ԻՆՉՊԷՍ ՓԱԽԱՒ. — Դատաւորութեան խուզին վրայ բացուած քննութեան հետեւանքով, Ալճէրիոյ մէջ ձերբակալման հրամանագրի մը առարկայ դարձած էր Պ. Մաքս Ռէժիս, ասկէ մէկ երկու շաբաթ առաջ։ Տեղւոյն ոստիկանապետը երբ գացած էր զինքը ձերբակալելու, Պ. Ռէժիս՝ իբր նոր ժիւլ Կէռէն մը՝ քանի մը ընկերներու հետ ամփոփուած էր ամարանոցի մը մէջ՝ զոր քիչ ետքը զինուորներ պաշարած էին։ Շատ չանցած Պ. Մաքս Ռէժիս կը փախչէր ամարանոցէն՝ առանց գայն պաշարողներուն ուշադրութիւնը հրաւիրելու։

Այդ խորհրդաւոր փախուստին վրայ, Մատրիտ Թերթեըլն մէկուն էնթրանսիժանի թղթակիցը հետեւեալը կը պատմէ, Պ. Ռէժիսի հետ տեսակցած ըլլալը յայտարարելէ ետքը․

«Ամարանոցը՝ ուր Պ. Մաքս Ռէժիս քաշուած էր, շատ լաւ ամրացուած ու պաշտպանուած էր ականով մը։ Բազմաթիւ բարեկամներ կը գտնուէին Պ. Ռէժիսի հետ՝ ու որոշած էին մինչեւ ցմահ ինքզինքնին պաշտպանել ոստիկանութեան դէմ։

«Ոստիկանապետը՝ բոլոր սանդուղ գիտնալուն, հրաման տուած էր իր մարդոց որոնցմէ ետ քաշուին, և անոնց տեղ զինուորներ դրկած էր՝ որոնք խուճապ պաշարեր են ամարանոցը։ Պաշարողները առջի իրիկունն իսկ բանակին ի պատիւ ցոյց մը ըրած ըլլալնուն, կ'որոշեն զինք չքաշել զինուորներուն դէմ ու կը փորձէին գետնափոր մը՝ որուն գոյութիւնը իրենց մի՛ յն ծանօթ էր։

Այսպէսով Ալժէ կը հասնին ուր ամբողջ երեք օր կը մնան բարեկամներու քով։ Յետոյ, գիշերուան մութին շնորհիւ նաւ մը կը մտնեն և ամբողջ երկու օր նաւաստիկեէ գտնըր կը հասնին վերջապէս Իսպանիա՝ Պալէարեան կղզիներուն մէջ։ Այդ նաւարկութեան միջոցին ոստիկան փոխ․ ըլլին մը կը բռնուին՝ ուրկէ գրեթէ հրաշքով կ'ազատին։

«Փախստականները Իսպանիայէն կ'անցնին Պարսելոնա, ու թէև ոչ ոք կը ճանչնար զանոնք, բայց քանի մը բարեկամներու անխոհեմութեան հետեւանքով, ոստիկանութիւնը ուշադրութիւն կը դարձնէ իրենց վրայ ու քիչ մըն ալ կը նեղէ զիրենք։

«Անձնապէս, Պ. Մաքս Ռէժիս շատ կը գանգատի սպանիական ոստիկանութենէն՝ որ նոյն իսկ հրապարակաւ խաղքի է ըրած զինքը ու բռնին առած երկու լեցուն ատրճանակներ։ Պ. Ռէժիս կը հաստատէ թէ իր փախուստը ո՛ և է առընչութիւն չունի Գերագոյն Ատեանին քննած խնդիրներուն հետ։

«—Աւարտ մէջ ապրիլ, կ'ըսէ Ալժէրիոյ հակահրեական կուսակցութեան պետը, այս պիտի ըլլայ ծէ՛ խմ և թէ բարեկամներուս վիճակը։ Երիտասարդ ենք վերջապէս ու կրնանք տակաւ ամէն գրժբաղդութեանց։ Պարսելոնա պիտի մնամ, որչափ ատեն որ ոստիկանութիւնը զիս անհանգիստ չընէ։ Իմ բարեկամներէս մէկ քանին մեկնած են դէպի Քաուրիչ և Վալէնսիա։ Գալով Ֆրանսական կառավարութեան, չեմ կարծեր որ Սպանիոյ կառավարութենէն զիս կը պահանջէ։ Կը յուսամ որ զիս չպիտի խառնէ այն դատին՝ որուն զիս խառնել կ'ուզէին թշնամիներս։»

Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԱՐՄՏԻՔ.—Ցորեն.—Վերջացող շաբթուան մէջ հասաւ 8000 քիլէ Անատոլուէն, 14,000 Վառնայէն, 12,000 Պուրկասէն, 3000 Անգլիէն և 800 Նիւքայէն։ Կարծր ցորենէն հասաւ 5000 քիլէ և ծախուեցաւ օխան 38-39 փարայի։ Համար.—Վաճառում չի կայ։ Եգիպտացորեն.—Հրապարակը ողողուած է 1000 պարկ ծախուեցաւ Մարմարայի տեսակէն, օխան 24 փարայի։ Գարի.—15,000 օխա ծախուեցաւ Մէրսինի, Օտէսայի տեսակէն, քիլէն 13 1/2-13 ղրշ․ի։ Վարսակ.—300 թօնօ հասաւ Սեւ Ծովու տեսակէն, օխան 22 1/2-23 փարայի։ Թռչնակեր.—Վաճառում չկայ։ Սուսամ.—200,000 օխա ծախուեցաւ՝ արտածման համար օխան 90 և տեղական սպառումին համար օխան 97-98 փարայի։ Լուբիա.—Վաճառում չկայ։

ԱԼԻՒՐ. — 800 պարկ հասաւ Օտէսայի տեսակէն, պարկը 82—104 ղրշ․ի, 7000 պարկ Մարսիլիայ տեսակէն, պարկը 65-78 ղրշ․ի, 8000 պարկ Պրայիլայէն, պարկը 80-81 ղրշ․ի և 400 պարկ Վառնայէն, պարկը 67-74 ղրշ․ի։

ԳԱՂԹԱԲԵՐՔ.—Շաքար.—Թրիեսթէն հասաւ 1300 պարկ և Ռուսիայէն 232 պարկ։ Ծախուեցաւ 1300 պարկ Թրիեսթէի տեսակէն, կէնդինարը 86-93 ղրշ․ի և 232 պարկ ռուսական, կէնդինարը 77 ղրշ․ի։ Խահուէ.—3300 պարկ ծախուեցաւ 100 օխան 4.30-4.50 օսմ. ոսկի։ Բրինձ.—1200 պարկ եգիպտական՝ պարկը 77 ղրշ․ի և 1200 պարկ բանկոնէ՝ պարկը 104 ղրշ․ի։ Պղպեղ.—Ժամանում և վաճառում չկայ։ Սոփեմանկան կոռազ.—Թաւանրոքի տեսակին վրայ քիչ մը գործ եղաւ օխան 12 ղրշ․էն։ Մոմ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Բարխը.—Թրանսիլվի ընթացիկ գործառնութիւններ տեսուկը 24 ղրշ․էն։ Ռուսականին տեսուկը 26 1/2 և ռումանականինը 26 1/2 ղրշ. ուկեղրամ կ'արժէ մեր հրապարակին վրայ։

ԱԼԻՒՐ.— Շաբթուան մէջ հասան 16 տակառ Ուլառնօփէքա, 36 1/2-37 1/2 օխան մէկ օսմ. ոսկի, 17 տակառ Թրիլէօփինոբօ 38-39 օխան մէկ օսմ. ոսկի և 7 տակառ հունգարական, 41 41 1/2 օխան մէկ օսմ. ոսկի։

ՀԱՆՔԱՅԻՆ.—Կարեւոր գործառնութիւններ։ Բարաֆինի թոնոն կ'արժէ 24 1/2 չիլին և Նիւքէսլինը 22 1/2 չիլին։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ.— Գործառնութեանց մէջ քիչ շատ ոգեւորութիւն կ'երեւայ, քանի մը գնորդներ գտնուելուն պատճառաւ։

ԱՐՏԱԾՈՒԵԼԻՔ ՆԻՒԹԵՐ.—Թիֆթիկ.—500 հակ ծախուեցաւ օխան 18-23 ղրշ։ Բուրդ.— Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Բամպակ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Մեսաֆս.—Հրապարակը հանդարտ է։ Կապերս.—Ագրանք կը հասնին չորանոցի Տաղըստանի տեսակէն ծախուեցաւ 4000 ոսկիի արժողութեամբ։ Դեղին մեղրամոմ.— Վաճառում չկայ։ Ճէհրի.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Գլասոր.— Վաճառում չկայ։ Հրապարակը հաստատուն է. Մուսուլի սեւին օխան 7 1/2 8 ղրշ. կ'արժէ, ճերմակինը 8 9։ Մորթ.—Վաճառում չկայ։ Բենջալ.—Անկարեւոր գործառնութիւններ։ Կաղին.—Վաճառում չի կայ դիները կը բարձրանան, որովհետեւ հունձքը պէտք է կ'ըսուի։ Պսուղ.—Հրապարակին վրայ գրեթէ գործ չեղաւ։ Աֆիոն.—15 սնտուկ ծախուեցաւ Դեկտի տեսակէն, օխան 118-123 ղրշ․ի։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երես

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԵՂԱՐԱՆ

[illegible]

Օսմ. Բանկայի [illegible]	Օ. Ո.	23	33
Ամենէն բարձր գին	»	23	34
Ամենէն ցած գին	»	23	18
Ռումէլիի երկաթ. [illegible]	Ֆր.	110	25
Ամենէն բարձր գին	»	110	25
Ամենէն ցած գին	»	109	25

[illegible] 27 Սեպտ.

Սամ. [illegible]	[illegible]	24	36
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	110	—
Օսմանիյէ		413	—
Ռէժի		295	
Օսմ. Պանքա		13	—
[illegible] ՕՏՇՄ.		8	35
Երկրագործական Պանքա		3	—
[illegible]	Օ. Ո.	3	11
Օսմ. [illegible]		4	—
Թրամուէյի բաժնեթ.		630	—
» [illegible]		225	—
» [illegible]	Ֆր.	490	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	197	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	480	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	109	37
Ռուս. Էմփէրիալ	»	90	05
[illegible]	»	5[illegible]	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	3[illegible]
[illegible]	»	98	30
[illegible]	Օ. Ո.	8	62

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	20
» » » չէք	»	109	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	21 1/4
» » » չէք	»	23	11
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	61
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	19	96 1/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 7 Հոկտ.

Օսմ. Պոռս. պարտ. Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	20
) գոց.	»	22	10
» » » Բ.		46	20
» » » Գ.	»	25	35
Օսմանիյէ	»	4[illegible]3	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	112	—
Օսմ. Ռէժի	»	295	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	551	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	100	12
[illegible]	»	955	-
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	61	90
Սպանիական արտաքին	»	61	82
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	34
[illegible]		[illegible]3	

ՊԵՐԼԻՆ, 7 Հոկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	Մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	115	20
Անատ. երկաթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	220

ՎԻԵՆՆԱ, 7 Հոկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	57	03
» Լոնտոնի վրայ	»	120	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	56	20
Օսմ. Ռէժի	»	133	—

Պայլըլ Հասուղի հրատարակութիւնները կարդալ Դ-րդ երեսը։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ. առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չիկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։ — Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ատամնացաւէ անձերու դիմել Տքթ. Պասքի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն և անարմատ ակռաները, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, և այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պասքի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարեալապէս գոհ մնալէն ետքը մինչեւ ատակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԳԼ. ԸՆԿ.
Հաստատուած 1852ին

Կեդրոնական գրասենեակ ընկերութեան Անգլիա Լանքաշիր Էնսիւրանս Պուիլտինկս Էքսչէնճ Սթրիթ, Մանչէսթըր։

Դրամագլուխ	անգլ. ոսկի	3,000,000
Պահեստ	» »	1,574,400

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Հրդեհի ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութեանց վրայ, ինչպէս քարաշէն և փայտաշէն տուներ, կարասիք, ճաճառականական ապրանք, եւն, եւն, ամենանպաստաւոր պայմաններով և սակերով։

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Այս ընկերութիւնը ամենէն նպաստաւոր պայմանները զորս կ'ընծայէ կեանքեր ապահովագրել ուզողներուն։

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ՄԸ

Տեւեկերական ապահովագիր, անվիճելի, առանց սեղմումի և շահուց մասնակցութեան։

Մէն տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն

ՊՕՆՏ ՍԱԼԻԷՐ և ԸՆԿ.
Թիւ 4, Բիւջիւք Թիւնել Խան, Ղալաթիա
28—104

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829ին
1828
L'UNION
DE PARIS
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան գրասենեակն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն Սէլիմ էֆ. Բոյաճըլեան
Կենաց ճիւղին տեսուչ Մինրան էֆ. Տէր Ներսէսեան
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թահթալ-թուրլու Խան, Օսմ. Պանքային դէմը

[illegible] 1888
[illegible], Կ. Պոլիս, 13 Դեկտ.
Պարոնայք [illegible],
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն [illegible] փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը [illegible] որ ձեր [illegible] բաղդ [illegible] մէջ [illegible] և մարսումը, կը [illegible] յաջողութեան գորս [illegible] պատուիրելի [illegible]
ՏՐ. Ս. Պ. [illegible]
[illegible]

ՄԻՒՉԻՒՑԸԼ

Կեանքի ապահովագրական ընկերութիւն

Աշխարհի ամէնէն հարուստ և զօրաւոր ընկերութիւնը.

Նիւ-Եորքի կառավարական ապահովագրական պաշտօնատան տեղեկագիրներուն համաձայն, 1898 տարուան համար

ՄԻԱՅՆ «ՄԻՒՉԻՒԸԼ»Ը ՈՒՆԻ
ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 437 միլիոն երաշխաւորութեան գումար,
ՈՐՈՒՆ ՎՐԱՅ աւելցած է 123 միլիոն։
ԳԱՆՁՈՒԱԾ 285 միլիոն բոնի։
ՎՃԱՐՈՒԱԾ 128 միլիոն՝ ապահովագրեալներուն։

ՄԻԱՅՆ «ՄԻՒՉԻՒԸԼ»Ը
իր հիմնադրութենէն ի վեր
ԳԱՆՁԱԾ Է 4 ՄԻԼԻԱՐ 604 միլիոն
ՎՃԱՐԱԾ Է 1 ՄԻԼԻԱՐ 903 միլիոն, մահուան պարագաներու, ապահովագրութեան պայմանաժամի լրացման առթիւ եւայլն։
ԲԱԺՆՈՒԱԾ 495 միլիոն շահ՝ ապահովագրեալներուն, այսինքն ուրիշ ո՛ր և է ընկերութենէ 100ին 84է աւելի, ինչպէս նաեւ իր ապահովագրութեան գիրքը (որոնց պայմանաժամը լրացած է) 100ին 50 աւելի շահ կը ցուցնեն։

Վերոյիշեալ խառնուրդներուն ճշգութեանը հետաքրքրուող անձեր կը փորձուին որ հրաւիրեն այն ընկերութիւններուն հետ յարաբերութեան մէջ են՝ իր իրենց գումարները ցուցադրել բաղդատելու համար սանդ հետ։

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
Ղալաթիա, Տէմիր Խան, թիւ 1-2-3
452

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպաէէա օլընաճաք օտան վէ զէյթունըն մահը հայը բումինին եւրմիսեքի գինճի սալը կիւնի ի զալաւը միւլքեճէկինտէն կիմանէ թալիպ օլանլարըն թէճէմինաթ աչչեսինի վէ եա միւթեպէր քէֆալէթնամէի միւսթաէհապէն եէվմը մեզքիւրտէ Նեզարէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւչաըրիւլէյհաէէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 23 Էյլիւլ սէնէ 315 3—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպաէէա օլընաճաք իւչ պին մէթրօ լաճիվէրտ թիւ նելի չուգանըն պէհէր մէթրօսը օն ալթը զուրուշ ֆիաթըլէ թալիպի նեզտինտէ օլուպ մահը հայը բումինին եւրմիսեքիզինճի սալը կիւնի զարարը վիրիլէճէկինտէն իտէճէ թալիպ օլանլարըն թէմինաթ աչչեսինի վէ եա միւթեպէր քէֆալէթնամէի միւսթաէհապէն եէվմը մեզքիւրտէ Նեզարէթ սաաթ տօգուզա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւչաըրիւլէյհաէէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 23 Էյլիւլ 315 3—3

ԱՄԷՆՈՒՆ ՕԳՏԱԿԱՐ

Ամէն ոք կրնայ իր կեանքը ապահովագրել կամ զաւակներուն օժիտ կամ դրամագլուխ հայթայթել չաբաթական վճարումներով, սկսեալ 2 դահեկանէ, և այս ամէնը առանց բժշկական քննութեան։

Այս տեսակ ապահովագրութիւն գործադրողն է

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

կենաց համար և արկածներու դէմ ապահովագրական ընկերութիւնը,

Հիմնեալ արքայական հրամանաւ 1853ին

	Ֆրանք
Դրամագլուխ և պահեստք	239,189,580
Ապահովագրեալ դրամագլուխ	870,644,476

«ՎԻՔԹՈՐԻԱ-ԱՐԻԱՆ»

Միմիայն մէկ տարի չաբաթական մէկ ֆրանք վճարելով մարդ ցկեանս կ'ապահովագրուի ընդունելու համար

1. 10,000 ֆր. եթէ մահ պատահի։
2. 15,000 ֆր. ի հասոյթ մը, եթէ խեղութիւն պատահի։
3. 200 օր, 5 ֆր. ամէնօրեայ հատուցումը ծովու կամ երկաթուղւոյ, թրամվէյի և թիւնէլի արկածներու հետեւանքով։

Բոլոր Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ

Ցակոբեան խան թիւ 71 Ղալաթիա

Ընդհանուր գործակալութիւն

Ցակոբեան խան 12, 13 Կ. Պոլիս

Կը փնտռուին գործակատար-պաշտօնեաներ։

453 14—39

ՏՈՔԹԻՕՐ ՀԱՐՄԱՆՏԱՄ

Կը ծանուցանէ թէ, հին և նոր ջերմամիզութիւնն ու անկէ ծագում առած ամէն կարգի հիւանդութիւնները կարճ ժամանակի մէջ կը բուժէ, առանց ո՛ և է ցաւ զգացնելու։ Կասկածողներ՝ բժշկուելէ վերջ իսկ կրնան վճարել դարմանումի վարձքը։

Ամէն օր առաւօտէն մինչեւ իրիկուն հիւանդ կ'ընդունի, Ղալաթա՝ Թրամվէյի ճամբուն վրայ Գարագուլ օթէլին դիմացը թիւ 97, լամպաճիի խանութին վերնայարկը, մասնաւոր դարմանատանը մէջ. մուտքը լամպաճիէն։ 428 11—40

Ի՞ՆՉ ԿԵՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք մը գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու քննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐ անունով, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը չօքոլաի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամ սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կայտառանան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆոսֆաթին Ֆալիէռով մեծցող տղաք, քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 8—26

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ* Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԵՐԱ 396

(Եանի ժողովրդեան կողմ յոքէ, Պէշ Ջէզայիրեան դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենացաւոտ ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնէ. յատուկ դեղերով և բուժուած վիրաբուժական պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկի, ճերմակ, և գիւտական արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականին, զերծ յեւառուածներէ ու ցաւերէ, ծամելու, և ուրիշ անպատեհութիւններէ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թոքերու ցաւերը և ամենակատարելագործեալ ակռաներու միջոցաւ, առանց ցաւի առողջութիւն։

Ե. Գ. Ջինաները կիրակի օրերն ալ, (ժամը 10ն օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (ժամը 12ն ետքը) հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին։

Կապալիկ կրկին գիւղ լըբնանց բնակարանն, թիւ 1 Խրխուխ փողոց։

Լ'ԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հօէօս, Փոխ-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօէօս, Կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գուսթաւ Նաքօ, » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնճէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քոմիսէր

Պ. ԺԱՆ ՄԻԻՔ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ	Կամուրջէն Սկիւտար	Սկիւտարէն Պէշիկթաշ	Պէշիկթաշէն Սկիւտար
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
12 —	12 50 Գուզկ.		
12 35	1 25	12 —	12 10
1 —	1 50 Գուզկ.	12 35	12 45
1 30	2 25	1 —	1 10
2 —	2 50	1 30	1 40
2 35	3 40	2 15	2 30
3 —	4 —	3 10	3 20
3 35	4 45	3 50	4 —
4 —	5 30 Պէշիկթաշ	4 30	4 40
4 30	6 15 »	5 10	5 20
5 10	7 5 »	5 45	6 27
5 45 Պէշիկթաշ	7 45	6 30	7 17
6 30 »	8 20	7 15	7 57
7 15 »	9 —	8 20	8 30
8 —	9 40 Գուզկ.	9 30	9 40
8 45	10 15 »	10 —	10 10
9 35	10 40 »	10 25	10 35
10 15 Պէշիկ. Դամթ.	11 — »	10 50 Դամթ.	11 5
10 30 Գուզկունճուք	11 25	11 25 »	11 30
11 55 »	11 50	11 50	12 10
11 15 »	12 —		
12 —			

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որք ամէն երկու շաբաթ կը մեկնին Լիվըրբ. և Ճէնովայի միջև

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	357
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	240
Աւրանիա	7268	Աթլաս	239
Քամփանիա	5587	Սարակոսա	216
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	224
Կալլիա	4809	Բալմիրա	314
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	189
Ալէբբօ	2143	Մորոգգօ	185
Քէտար	1876	Փամբանիա	1295
Շէրպուրկ	1814	Լուզանիա	1295
Բաւոնիա	4845		

Դիմել առ. ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ

Joly et Seager

Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ, Պորտօյի, Միջերկրական և Սեւ Ծովի միջեւ քանոնաւոր ճամբորդութիւն

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Մէմֆիս	3000	Նէբթիս	240
Թէպըը	3000	Օսայրիս	2250
Սէզօսթրիս	3000	Բէրա	225
Խարսա	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլը	3000	Կեսարին	1500
Ֆարաոնիս	2500	Պէլէս	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ուիթոլ խան

ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	27.000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագին.

Ներոյ։ 572 Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիւխան խան. 20 21 22

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
([illegible] Սէֆէր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ
Պ. Ալպէր Սիմըն
Ցակոբեան խան, Վօյվօտա փողոց
Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին կա ՈՒԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը
Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը
Եէնի ճամի հավլուսը փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զատօյե
Մաքրուճիլար, Զարզըլը խան, Թիւ 21 194

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «Իբօֆօսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱՒՈՏԸ, ԽՈՅԼԸ (սքրաֆիւլա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանին նշանը

Գործակալութիւն ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Հօգօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէբբօ	3607	Գոնկօ	2906	Կրոտոնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիբօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբբօ	1735
Արիօսթօ	2377	Քրատօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միբբատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէբօ	1200
Գորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Քրաւօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	566	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Գրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իագօ	2354	Նէրօ	1063	Թօրբօ	3827
Բըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտալօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճէլօ	1030	Օնէլլօ	4038	Թօրբիտօ	487
Տալիբրօ	1337	Էրազօ	1481	Ճիլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2439
Գամէօ	1244	Ֆլօրա	954	Ճօլքինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1244
Դագօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Քօվինօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիբալօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Բիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Տիւէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1856
Գիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնդօ	3191	Րօմէօ	1739		

Հօրադիօ շոգենաւը, նաւապետ Բրօֆիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Իպէրօ շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է սեպտ. 28ին և ամսոյս 13ին հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ց. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՏԶ

Թիւ 17—18, Քէւչէկեան Մէլէք խան, Ղալաթիա

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ցիսուս Քրիստոսի վարքը. Համառօտեալ թարգմանութիւն Պատ. Ճէյմս Սթոքըրի հանրածանօթ երկասիրութեան, երես 190։ Կը ներկայացնէ Ցիսուսի կեանքը, սկսելով անոր Ծննդենէն մինչեւ Համբարձումը. Հեղինակին անունը արդէն գրաւական է գրքին պատուականութեան, որու անշուշտ անձամբ պիտի փութային ամէն ընթերցող։ Գին 4 և 5 դահեկան ըստ կազմին։

Րէտհաուզի բառգիրք (Թուրքերէնէ Անգղ.) երես 2224. 270 դահեկան։

Րէտհաուզի բառգիրք (Անգղիերէնէ Թրք.) երես 827. 100 դահեկան։

Բնական Աշխարհագրութիւն (Հայ. և հայատառ Թրք.) մեծադիր և պատկերազարդ, երես 120. 20 դահեկան։

Բնական Աստուածաբանութիւն (Հայ. հայատառ և յունատառ Թրք.) երես 196. 3 1/2 դահեկան։

Կը ծախուին Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու, Պոլիս։ 173

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 28 10 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 29 11 Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճամբորդակցելով Աղեքսանդրիա, Փորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 30 12 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 30 12 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 1 13 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլ և Արեւելեան Ծովու քանոնաւոր ճամբորդութիւն

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արճօնէ	3000
Լանքասթրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսթոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆլորենթիան	8000	Լէօպիան	2000
Պալէրմիան	3700	Մինճօ	900
Փավոնիան	3700	Օրօրկօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիպիան	800
Ծապիան	3500		

Ապրանքի տէքէրէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն պարտքը փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ. ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԸՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1 Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (44)

ՍԻՄՕՆ ՊՈՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Բ. ՄԱՍ

Է

ՄԱՅՐԸ

—Բնաւ չէ՞ք մտածած սա պարագային վրայ թէ այդ խեղճ կինը իր աղջըկան հետ տեսակցութիւն մը ունենալով թերեւս կրնայ երջանիկ ազդեցութիւն մը կրել, մինչեւ բուժուելու աստիճան։

Տոքթէօրը տխրութեամբ երերցուց գլուխը։

—Բան մը չի կրնար ազդել, ըսաւ, տիկին Մէյլանի վրայ. առջի օրերէն ի վեր՝ ուր հասած է հոս, կոյրի մը ու միանգամայն խուլի մը վիճակը կը տեսնուի իր վրայ։

—Կարելի՞ է տեսնել։

—Հաճեցէք ինծի հետեւիլ, պարոն մարքիզ, և դուք ալ, օրիորդ։ Պիտի տեսնէք որ չեմ չափազանցեր։

Դառն յուզմունք մը կը չարչրկէր Պէրթի սիրտը։ Վերջապէս պիտի տեսնէր իր մայրը՝ զոր այնչա՛փ երկար ատեն գաղտնի պահած էին իրմէ։

Խեղճ աղջիկը, դեռ մօրը սենեակը չմտած, կը կարծէր թէ սոսկալի դէմքով կին մը պիտի գտնէ իր առջին. անանկ կ'երեւակայէր թէ ցրուն մազերով, շլմորած աչքերով, ոռնացող և եղունգներովը կուրծքը բզքտող արարածի մը հետ դէմ առ դէմ պիտի գար։

Պ. տը Նալվուար անուշ խօսքերով կը ջանար հանդարտել զայն՝ երբ յարկէ մը վեր կը բարձրանային։

Քիչ ետքը նրբանցք մը հասան՝ որուն երկայնքին վրայ բազմաթիւ դուռներ կային։

Անոնցմէ մէկուն ետեւէն՝ խռպոտ ձայն մը կ'աղաղակէր.

—Պարո՛ն դատաւորներ, պարոն երդուեալներ, իմ պաշտպանած դատս միակ արդարն է, միակ լաւը ու միակ տրամաբանականը։ Իմ պաշտպանեալս կ'ամբաստանեն թէ Ինվալիտի գմբէթը գողցած է իր գրպանին գլխանոց մը շինելու համար։ Գիտեմ որ ինծի պիտի յիշեցնէք Ռոտըր-Ռոյէնը՝ որ կոթող մը իբր ակռայ խառնելու գործիք կը գործածէր. բայց այդ բանը տեղի կ'ունենար անա՛նկ ատեն մը ուր բնական օրէնքները գոյութիւն չունէին։ Այսօր ամէն բան կը յառաջդիմէ...։ Էշ մը կրնայ այսօր եպիսկոպոսի մը նայիլ...։

—Ժամերով այսպէս պիտի խօսի, ըսաւ տոքթէօրը ժպտելով. մեր ամէնէն նշանաւոր փաստաբաններէն մէկն է։

Ցանկարծ երկար ու տժգոյն դէմք մը երեւցաւ սեմի մը վրայ։

—Տոքթէ՛օր, տոքթէօր, ըսաւ քիչ մը ատեն խումբը դիտելէ ետքը, տեղը փոխեց վերջապէս։

—Ո՞վ տեղը փոխեց, բարեկամս։

—Ականջիս մէջի մուկը։

—Ա՛հ, ահ, ո՞ւր է հիմա։

—Ձախ բիբիս մէջ կծկտած է։

—Կը նեղէ ձեզ անշուշտ։

—Քիչ մը. սակայն կրնամ գրել։ Միշտ կը շարունակեմ այն յիշատակագիրս զոր միտք ունիմ մատուցանելու Ովկէանեան Ռուսիոյ կայսեր։

—Լաւ, շարունակեցէք։

Տժգոյն դէմքը անհետացաւ։

Մէկ երկու դուռ վերը տոքթէօրը բանալի մը դարձուց և իր երկու հիւրերը մտցուց կոկիկ ու վայելուչ սենեակի մը մէջ։

Պատուհանին առջեւ կին մը նստած էր։

Սեւ հագուստ մըն էր հագած խեղճը, շատ պարզ ու շատ ալ մաքուր։

Տոքթէօրին և իր երկու հիւրերուն հանած աղմուկէն, խիկոյն դրան կողմը դարձաւ, բայց կարծես թէ բան մը չտեսաւ։

—Պարո՛ն, ըսաւ Պէրթ տոքթէօրին, կրնա՞մ խօսիլ իրեն հետ։

—Եթէ կ'ուզէք, խօսեցէք, զաւակս. միայն թէ, կ'ապահովցնեմ որ չպիտի պատասխանէ ձեզի։

Պէրթ քիչ մը ատեն լռիկ իր մայրը դիտեց։

Տիկին Մէյլան տժգոյն դէմք մը ունէր և իր տարիքէն աւելի կը ցուցնէր այդ վիճակին մէջ։

Արծաթեայ քանի մը թելեր արդէն իսկ երկարիլ սկսած էին իր սեւ մազերուն երկար հիւսքերն ի վար։

Նայուածքը՝ տարտամ ինքնին, խոր վիշտ մը կ'արտայայտէր։

Խենթէ մը աւելի վշտակոծ կնոջ մը պիտի նմանցնէին զայն։

—Մայրի՛կ, ըսաւ Պէրթ, մայրիկ, իմ կողմս դարձուր գլուխդ, ինծի նայէ։

—Ժամանակը կ'անցնի, ժամանակը կը թռչի, պատասխանեց տիկին Մէյլան՝ խռպոտ ձայնով մը։

—Մայրի՛կ, շարունակեց Պէրթ, ես եմ, քու պզտիկ Պէրթդ. չէ՞ս ուզեր զիս համբուրել։

—Արեւը ծագեցաւ, քիչ ատենէն ցերեկ պիտի ըլլայ. յետոյ, վերջալոյսին, երկինքը պիտի վառի արեւին կարմիրէն և աստղեր պիտի ցոլցլան քիչ ետքը...։ Ու միշտ միեւնոյն բանն է որ տեղի պիտի ունենայ։

—Մայրի՛կ, մայրիկ, բառ մը ըսէք ինծի, խնդրեմ, բառ մը...։

Խեղճ աղջիկը իր մօրն էր մօտեցած ու փափկօրէն զայն կը շոյէր։

Տիկին Մէյլան անոր վրայ տարտամ նայուածք մը ձգեց, ճշմարիտ կոյրի նայուածք մը և դառն ժպիտով մը ըսաւ.

—Կերակուրնիս պատրաստուած էր..., ո՜րչա՛փ պաղած ըլլալու է հիմա... ո՜հ, շատ պաղ...։ Ես ալ սառած էի, սառած այն ատեն՝ երբ ինքզինքս տեսայ սարսափահար...։ Ա՜խ, ինչպէս մարդ ինքզինքը կը տեսնէ, Աստուած իմ։

Ցետոյ սկսաւ պատուհանէն դուրս նայիլ, և ալ չշարժեցաւ։

—Միշտ սա՞նկ է, հարցուց Մարքիզը տոքթէօրին։

—Միշտ։

—Չի՞ պատահիր որ ա՛լ աւելի գրգռուի։

—Բնաւ։

—Ու թող կու տայ որ խնամե՞ն զինքը։

—Ո՛հ, նոյն իսկ հեզութիւնն է կարծես։ Մասնաւորութիւն մը ունի՝ որ բնաւ չի հեռանար վրայէն։ Երթանք օրիորդ. թողուցէք ձեր մայրը. ձեր հոս մնալնիդ ձեզի կը վնասէ, ու բնաւ օգուտ մը չըներ մօրերնուդ։

. . . .

Ցաջորդ օրը, Պէրթ Մէյլան վանք կը մտնէր ու Պ. տը Նալվուար կը վերադառնար դղեակ՝ որ Ելֆրիտ և երկու վտանգելի սպասաւորներէ զատ ոչ ոք գիտէր Պէրթի երեւումը։

Ը

ՋԱՏՈՒԿԻՆ ԴՐԱՄԸ

Ֆարուա-Պէլեօզ դղեակին հրկիզումին վրայ, ոստիկանութեան բացած քննութիւնը ոչ մէկ արդիւնքի յանգած էր ու նոյն իսկ կասկած մըն ալ չէր ծնած թէ ոճիր մը տեղի ունեցած էր հոն։

Ընդհանուր կարծիքը սա էր թէ տիկին տը Ֆարուա-Պէլեօզ ցաւալի արկածի մը զոհ գացած էր. արկած մը՝ որուն պատճառ կը համարէին կոմսուհիին գըրգռուած վիճակը։

Որովհետեւ մեռնելէն առաջ ո՛ և է կտակ մը չէր ըրած, և ժառանգորդ մըն ալ չէր ներկայանար, կառավարութիւնը տիրացաւ անոր հարստութեան։

Իրենց կարգին, Լալութէ, տէր Բոժօ և Մանթրինէ բաւական դրամ ձեռք ձգած էին արդէն։

Իւրաքանչիւրին ինկած բաժինը կը մօտենար 300,000 ֆրանքի։

300,000 ֆրանքով, դիւրին էր գործ մը ընել։

(Շարունակելի)